UNIK SALGSKATALOG 2020

MED HJERTET FOR NORSK NATUR & KULTUR

PROSPEKTER, KART, PLANSJEVERK, HÅNDSKRIFTER OG KUNST

GALLERI BYGDØY ALLÉ
KUNSTANTIKVARIAT PAMA AS
OSLO 2020

DØREN INN TIL «NORSK NATUR OG KULTUR»

Jacob Gløersen
«Dør med malte paneler 1904»

MED HJERTET FOR NORSK NATUR & KULTUR

PROSPEKTER, KART, PLANSJEVERK, HÅNDSKRIFTER OG KUNST

Bestillinger eller reservasjoner kan gjøres på telefon eller epost.
Katalogens materiale kan besiktiges i våre lokaler i
Bygdøy allé 67 etter nærmere avtale
Hver dag mellom kl. 10,00 og 18,00

Ansvarlig for katalogens tekster og innhold er:
Pål Sagen, Tel: 928 18 465, post@galleribygdoyalle.no

GALLERI BYGDØY ALLÉ
KUNSTANTIKVARIAT PAMA
NORSK KUNST | ANTIKKE KART OG SJELDNE BØKER | BYPROSPEKTER | HÅNDSKRIFTER

BYGDØY ALLÉ 67, 0265 OSLO, NORWAY • TLF: (+ 47) 22 44 06 00 • FAX: (+47) 22 44 06 01
E-MAIL: POST@GALLERIBYGDOYALLE.NO • INTERNET: WWW.GALLERIBYGDOYALLE.NO

Innholdsfortegnelse

PROSPEKTER OG KART OVER NORGE 1588 – 1890 8

EN BETYDELIG SAMLING PLANSJEVERK «ITENERARIA NORVEGICA» 55

FOTOGRAFIER, HÅNDSKRIFTER OG MANUSKRIPTER 84

NORSK KUNST 1820 – 1960, MALERIER OG GRAFISKE ARBEIDER 96

TOPOGRAFISK REGISTER 130

Kristiania, den 4.1.98.

Herr L. Swanström,
Tillad mig herved at frembære min hjertelige tak for tilsendelsen af den store, værdifulde bogpakke og undskylde godhedsfuldt, at jeg først idag udtaler min varme og oprigtige påskönnelse af denne Deres store elskværdighed.
Med de bedste nytårsönsker for Dem og fru Swanström tegner jeg mig
Deres ærbödigst forbundne
Henrik Ibsen.

Forklaringer

Objektene er beskrevet så nøye som mulig og garanteres ekte.

De oppgitte målene er høyde x bredde netto uten rammemål.

Prisene er oppgitt i norske kroner og inkluderer alle omkostninger og avgifter.

På kunst tilkommer 5% Kunstavgift

Tilstand betyr i katalogen "Tilstandstrykk", dvs. de forskjellige stadier i bearbeidelsen av treblokken, kobberplaten eller den litografiske stenen.

VENNLIGST BEMERK

KATALOGEN BLIR PUBLISERT BÅDE TRYKT OG ELEKTRONISK

BESTILLINGER FRA KATALOGEN NOTERES I DEN REKKEFØLGE DE INNKOMMER.

Forord

Vårt land har sammen med store deler av verden de siste månedene gjennomlevet et skremmende og uvirkelig scenario. I slike tider er det naturlig at mange blir redde og søker til sine «tryggeste havner». For de fleste av oss er dette «hjemmet». Ikke siden krigen antagelig har betydningen og gleden av å ha «et hjem» vært større. Mange av oss har vært så heldige og fått beholde god helse i denne tiden. Som en bieffekt av mareritet har flere av oss kanskje fått «landet litt» og vært gjennom en periode med en roligere hverdag nettopp «hjemme». Kanskje kan dette vise seg å være godt for kropp og sjel, og gi oss noen endrete livsperspektiver. At vårt vakre land med god plass og flotte mennesker både til fritid og jobb kommer til å bli benyttet enda mer i fremtiden, er en spådom uten særlig risiko for å ta feil.

Ut fra ovenstående faktum håper undertegnede på at salgskatalogen «Med hjertet for norsk natur og kultur» passer godt inn i tidsbildet vi har nå. Katalogen med det særdeles rike utvalget har vært påtenkt helt siden i fjor. Den er satt sammen og komponert med utgangspunkt i de ulike samlerfeltene Galleri Bygdøy Allé er kjent for å ha i sin portefølje. Kunsthandelen og Antikvariatet under paraplyen Galleri Bygdøy Allé driver med kjøp, salg og formidling av objekter som vi har fagkompetanse på. Selv tror vi fremtidens handel med verdifulle antikviteter og kunst vil bli mer og mer spisset og spesialisert. De som søker de beste gjenstandene, og som vil betale nettopp for det, ønsker kunnskap og ekspertise som underbygger objektenes egenidentitet.

Vi vil hevde at katalogens forsidebilde, Harald Sohlbergs litografi fra 1917, «Vinternatt i Rondane», er et perfekt symbol for katalogens tittel «Med hjertet for norsk natur og kultur». For det første er maleriet til litografiet kåret til «Norges Nasjonalmaleri», men motivet er i tillegg sett fra Sollia i Stor-Elvdal kommune. Her i østerdalskommunens tettsted Koppang finner dere undertegnedes Norsk Kultursenter og «Fjord, Fjell og Reisemuseet – Fra Vuggen i Sogn til Østerdalens Rike». Kultursenteret og Museet, plassert på anlegget til Stor-Elvdal Hotell, har samlinger som skal benyttes i formidlingsøyemed. Til sommeren står et nytt bygg ferdig rett ved hotellet. «Besøkssenter Østerdalen» vil blant annet romme nytt stort Bibliotek, Rovviltsenter, Newtonrom for barn og unge og en godt sikret Kunsthall som kan benyttes til spesialutstillinger. I byggets tredje etasje får Stor-Elvdal Hotell 16 nye rom.

For den som er opptatt av og interessert i norsk historie og kultur etter 1814, så kommer nå jubileene som perler på en snor. Norsk Kultursenter markerte i fjor 200-årsjubileet for Johannes Flintoe og Wilhelm Maximillian Carpelans pionerreiser over fjellene til Sogn gjennom en stor utstilling i «Munthehuset» i Luster. I år skal det markeres at W.M. Carpelan sommeren 1820 reiste til Øvre Telemark. Dette har gitt den allsidige kunstner, kartograf og offiser status som «Den kunstneriske oppdager av Telemark». Den første markeringen av dette viktige jubileet finner sted gjennom katalogen dere nå leser. Salgsutstillingen inneholder flere viktige objekter rundt Telemark, blant annet Carpelans "Voyage pittoresque aux Alpes norvégiennes" i vakker originalkolorering og Gustav Adolph Mordts viktige og monumentale maleri fra Rjukanfossen 1847.

Vi ønsker alle våre kunder og kulturinteresserte aktører en riktig god fornøyelse.

Pål Sagen

PROSPEKTER OG KART OVER NORGE

1588 - 1890

Utvalget på 84 katalognummer har en bredde og kvalitet som vil vekke betydelig oppmerksomhet. Her presenteres en rekke sjeldenheter og mye viktige dokumentasjonsmateriale for den norske kulturarven.

DET FØRSTE NORSKE BYBILDET
VAKKERT ORIGINALKOLORERT EKSEMPLAR AV FØRSTEUTGAVEN

1. HIERONYMUS SCHOLEUS

"Bergen"

Samtidig håndkolorert Kobberstikk, 32,5x48 cm

KØLN 1588

Bergensstikket var det eneste fra Norge i den store prospektserien til Georg Braun og Franz Hogenberg "Civitates Orbis Terrarum" fra 1572 og utover. Prospektet utkom i den fjerde delen, som første gang ble utgitt med latinsk tekst i 1588. Det er teksten på baksiden som bestemmer dateringen.

Et usedvanlig vakkert kolorert eksemplar i meget god stand. Kun én flekk i prospektet og noen papirskader i ytterkanten av margen.

Litteratur: Mingroot-Ermen "Norge og Norden på gamle kart og trykk" nr. 16, Marius Hauge "Norge på gamle trykk" side 94, August Brinkmann jr. "Hieronymus Scholeus' Bergens=prospekt-en analyse" Bergen 1973, W.B. Ginsberg "Printed Maps of Scandinavia & The Arctic" Entry 24, fig. 24.10

35 000,-

2. BARENT LANGENES / P. BERTIUS

"NORWEGIA"

Håndkolorert kobberstikk, 8,5x12,5cm

AMSTERDAM 1602 – 03

ET FINT EKSEMPLAR AV DET FØRSTE KART OVER NORGE ALENE.

Dette sjeldne lille kartet utkom første gang i Leiden i 1602. Det utkom i kartserien «Caert Thresor» som utkom i en rekke utgaver, men Norgeskartet ble bare inkludert i fire av disse (1602, 1602-03, 1609 og 1649). Selve kartbildet forble uforandret i alle utgavene. Til tross for tittelen stopper kartets fremstilling av landet ved Steigen. Det er først i 1667/68 at Guillaume Sanson kommer med et Norgeskart som viser hele landet.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1601 – 1855» nr. 1, Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» nr. 20, side 42 – 45

25 000,-

3. MATTHÄUS MERIAN

"BERGEN"

Kobberstikk, 21x31cm

FRANKFURT/MAIN ca. 1641 - 49

Dette er antagelig den mest utbredte varianten av de senere originale "Scholeusreplikkene". Den er hos Brinkmann jr. benevnt "Werdenhagen-linjen" etter verket der trykket først utkom.

Litteratur: "Scholeus – Prospektets Progeni" side 30 - 31

4 500,-

4. ARNOLD BLOEM

"ATACO FATTO DALLI VASCELLI INGLESI A QVELI DE GLI OLANDESI NEL PORT DI BERGE IN NORVEGIA IL DI 12 DI AGOSTO 1665"

Håndkolorert kobberstikk, 29,5x36,5cm

WIEN 1670

Dette sjeldne prospektet som viser slaget på Vågen 2. august 1665 (stikket skriver 12.) mellom den engelske og hollandske flåten ble publisert i Galeazo Gualdo Prioratos "Historia de Leopoldo Cesare" og sitter i del II av verket.

Litteratur: Hauge side 177, Schiøtz 1258 "meget sjelden", ikke nevnt hos Brinkmann jr.

15 000,-

5. JOAN BLAEU

"Norvegia Regnum vulgo Nor-ryke"

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 46x59cm

AMSTERDAM ca. 1662

FINT EKSEMPLAR AV DET FØRSTE NORGESKARTET I FOLIO-FORMAT. Blaeus kart er Norgeskart nummer to etter Langenes 1602, se katalognummer 2. Det utkom mot slutten av Blaeufirmaets virksomhet før bybrannen i Amsterdam 1672. Rikt dekorert med kartusjer og våpenskjold inkludert en dedikasjon til Prins Christian, senere Christian V av Danmark – Norge.

Litteratur: W. B. Ginsberg "Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855" Entry 2, Ginsberg "Norvegia" nr.51 illustrert på omslaget, Mingroot-Ermen "Scandinavia in old maps and prints" nr.39, A.I. Hoem "Norge på gamle kart" side 49

25 000,-

KANSKJE DET VAKRESTE AV ALLE 1600-TALLS NORGESKART

6. FREDERICK DE WIT (1610 – 98)

"Norvegia Regnum Divisum…"

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 59,5x50,5cm

AMSTERDAM ca. 1680

Førsteutgaven av det som skulle bli en slags prototype i kartfremstillingen av Norge med landet delt i to. Nord-Norge er plassert i mindre målestokk øverst til venstre. Kobberplaten til de Wit hadde en lang levetid og undergikk flere omgraveringer og forandringer.

Fint eksemplar med vakker forlagskolorering.

Litteratur: W.B. Ginsberg "Maps and mapping of Norway 1601 – 1855" nr. 6

8 000,-

TRACTATUS
HISTORICO-GEOGRAPHICUS,
QVO
ULYSSEM
ET
OUTINUM
UNUM EUNDEMque ESSE
OSTENDITUR,
ET EX COLLATIS INTER SE
Odyssea Homeri & Edda Island Homerizante, OUTINI fraudes deteguntur, ac, detracta larva, in lucem protrahitur
ULYSSES.
EDITIO NOVA
Pluribus Additamentis uti & Tabella Geographica aucta & emendata
AUTHORE
JONA RAMO.
HAFNIÆ,
Apud JO. CHRISTIANUM ROTHIUM.
MDCCXVI.

KAN ODIN OG ODYSSEVS HA VÆRT IDENTISKE?

MED DET VIKTIGE KARTET OVER LOFOTEN TILSKREVET «KAPTEIN HEITMAN»

7. JONAS RAMUS

(AUKRA PRESTEGARD 1649 – NORDERHOV 1718)

«Tractatus Historico-Geographicus, qvo Ulyssem et Outinum unum eundem que Esse Ostenditur, et ex collatis inter se Odyssea Homeri & Edda Island. Homerizante, Qutini fraudes deteguntur, ac, detracta larva, in lucem protrahitur Ulysses. Editi Nova Pluribus Additamentis uti & Tabella Geographica aucta & emendata Authore Jona Ramo»

Komplett bok, 8vo, 15,8x10,2cm. (24)+171+(1) ss, foldet kobberstikkart. Tittelbladet i rødt og sort. Ryggskinnbind fra ca. 1900

KØBENHAVN (J.C. Rotium) 1716

MEGET INTERESSANT VERK BÅDE HISTORISK OG MYTOLOGISK, KOMPLETT MED KARTET: «Halogia Saxoni Sive Halogaland sub se comprehendens Helgeland, Salten, Lofoden, Vestreraalen»

Dette er tredje utgave, men andre utgave som hadde kartet (17,8x13,2cm) som man antar er utført av den norske skipskaptein Johan Hanssøn Heitman. Boken kom først i 1702 uten kart og så 1713 med kartet. Jonas Ramus' «Ulyssem» regnes som Norges bidrag til teoriene hvor Platons «Atlantis» hadde befunnet seg. Jonas Ramus hevdet at Odin and Odyssevs var identiske. Verket fikk stor oppmerksomhet i utlandet og særlig grunnet den fascinerende påstanden om at Malstrømmen i Lofoten var Odyssevs «Kharybdis». Sverige hadde sin versjon av «Atlantis» gjennom Oluf Rudbecks monumentale arbeid «Atlantis» fra slutten av 1600-tallet.

Jonas Ramus var prest i Norderhov på Ringerike og gift med legendariske Anna Colbjörnsensdatter.

Et bredt eksemplar, så og si ubeskåret på sidene, flere ark med bevarte arkkanter. Noe beskåret oppe, dette berører litt av ornamentene og pagineringene på)(2 verso og)(3 recto, og sidene 66, 69 and 70.

Et meget fint eksemplar av den sjeldne boken.

Litteratur: BN III, 823, W.B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» Entry 15 Ramus, note 5

45 000,-

DET STORE OG MEGET DETALJERTE «HEITMAN-KARTET» OVER HELE OSLOFJORDEN

8. VAN KEULEN – J. LOOTS – JOHANNES (II) VAN KEULEN (?)

"Nieuwe Groote en Curiense Paskaart van het Zoen Water, met al zen Droogtens, Dieptens, en omleggende Landen en Steden in Noorwegen, Geteekend door Ian Heyteman Matematicus in Christiania..."

Kobberstikk, 57x89cm

AMSTERDAM ca. 1726 – ca. 1755

ET PRAKTFULLT EKSEMPLAR AV ET SJELDENT OG VIKTIG KART.

Dette er en av de trykte versjonene til manuskriptkartene tilskrevet den norske sjøkapteinen Johan Hansson Heitman (Trondheim 1664 – København 1740), (ett eksemplar i Nasjonalbiblioteket i Oslo). Som bekreftet i William B. Ginsbergs bok om Norges sjøkart, er det vanskelig å plassere dette kartet i Van Keulens produksjon og samtidig sette et nøyaktig år for utgivelsen. På manuskriptet i NB, Oslo er det påført et årstall 1712. Det er en del kartografiske forskjeller mellom den trykte versjonen og manuskriptet. Det refereres i litteraturen til et lignende trykt kart av Johannes Loots og et av Van Keulen fra 1716. En del kobberplater kan rundt 1750 ha blitt solgt til Johannes (II) Van Keulen. Dette trykte kartet har en dedikasjon til den hollandske admiralen Christoffel Middagten (1659 – 1725).

Kartet over Oslofjorden til Van Keulen er utvilsomt et av de vakreste og mest imponerende blant de trykte sjøkartene vi har fra Norge. Detaljrikdommen er stor på begge sider av fjorden og med mange spennende og interessante navn rent historisk. Eksemplaret vi presenterer er på alle måter utsøkt og foreligger i et kraftig sort trykk. Kartet har folder etter at det sikkert tidligere har vært i et sjøatlas.

Litteratur: William B. Ginsberg «Sea Charts of Norway 1585 – 1812» 8C:2, "Norges Sjøkartverk" Stavanger 1983, Arne I. Hoem "Norge på gamle kart" Oslo 1986

75 000,-

9. OVE A. WANGENSTEEN (DØD 1763)

"Kongeriget Norge afdelet i sine fiire Stifter, nemlig Aggershuus og Tronhjem samt underligende Provstier"

Kobberstikk, originalt grensekolorert, 56,5x48cm

HAMBURG 1761

MEGET FINT EKSEMPLAR AV DET FØRSTE NORGESKARTET TEGNET OG UTGITT AV EN NORSK KARTOGRAF.

Dette er et viktig Norgeskartet og var en separatutgivelse og ikke beregnet for hverken bok eller atlas. Kartmodellen med Nord-Norge i øvre venstre hjørne går tilbake til de Wit (se katalognummer 6). Som de fleste karttegnere på denne tiden var Wangensteen offiser, og han prøvde å forbedre de kartografiske opplysningene etter de siste tilgjengelige kildene. Han forsøkte også så langt som mulig å bruke norske stedsnavn. Tidligere hadde de fleste navnene, særlig langs kysten, en hollandsk vinkling eller vri pga. innflytelsen fra trelasthandelen og de hollandske 1600-tallskartene.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» nummer 21 illustrert side 100, Arne I. Hoem "Norge på gamle kart" side 102 – 104

16 000,-

10. NIELS STOCKFLETH DARRE (FÅBERG 1765 – TOTEN 1809)

"Kart over Hedemarken Toten og Søen Miøsen forfattet til det topographiske Selskab for Norge ved N:S. Darre Aar 1794.»

Kobberstikk, 58x47cm. Merket i platen «København Aar 1796 G.N. Angelo, Graveur ved det Kl: Videnskabernes Societet»

KØBENHAVN 1796

SJELDENT OG VIKTIG SPESIALKART OVER HEDMARK OG TOTEN.

Som mange andre karttegnere på denne tiden var Darre tilknyttet det militære korpset, og han ble i 1807 førsteadjutant hos prins Christian August. Fra 1787 arbeidet han ved den militære oppmålingen. Darres «Mjøsakart» er meget grundig utført med en rekke forklaringer og henvisninger. Til høyre sees Glomma, og det er en henvisning til kjempeflommen ofte kalt «Storofsen» i Østerdalen i året 1789.

Kartet er montert på lerret og oppdelt i 16 segmenter. Tre små hull, noen flekker og margfrynser.

«Litteratur: Arne I. Hoem «Norge på gamle kart» side 107 – 108 illustrert nr. 55, J.W. Cappelens Antikvariat «Norge i kart gjennom 400 år», Oslo 1952, nr. 311, biografi om Darre side 84

12 000,-

11. UKJENT MALER 1700-ÅRENE

«Prospekt over Trondheim»

Olje på lerret, 73x73cm. Temmelig sikkert en samtidig ramme, denne malt sort senere. Utydelig signert n.t.v.

Trolig utført i TRONDHEIM 1700-årene

Et svært sjeldent prospektmaleri over Trondheim og sett fra et uvanlig ståsted. Domkirken sees helt til venstre og Munkholmen til høyre. I forgrunnen klassiske figur- og dyrestaffasjer.

På "Den Historiske Udstilling" i Trondheim i 1897 ble det gjort et solid forsøk på å samle inn alt som var kjent av tidlige prospekter for å dokumentere Trondheims historie. Det eneste som ble vist på utstillingen som var fra før 1800 innen oljemalerier, var en kopi etter stikket til Maschius fra 1747. Vårt maleri har en signatur nede til venstre, men så langt er den ikke tydet. Det er heller ikke noe tegn til at maleren er nevnt hos Brodahl.

En del retusjer og restaureringer, men i god stand med originallerret og blindrammen inntakt.

Litteratur: Joh. E. Brodahl "Tre århundres Trøndersk maleri". Særtrykk av en artikkel i Trondhjems Kunstforening 90-aarsskrift 17 Februar 1935, "Katalog For Den Historiske Udstilling I Trondhjem 1897." Utgitt i 1897 i forbindelse med "Trondhjems 900 Aars Jubilæum".

60 000,-

ET MULIG UNIKUM. TIDLIGERE UKJENT SIGNERT 1700-TALLS MALERI OVER TRONDHEIM

12. COMTE DE SAINT MORYS – (E. PAUELSEN)

"Vue De Silke Saugen – View of Silke Saugen – près de la chute d' Eau de Hönefoss dans la Norvège meridionale" (Både fransk og engelsk titteltekst)

Akvatint, 39x54,5cm

LONDON 1. APRIL 1801

ET SJELDENT AKVATINTSTIKK OVER SILKESAUGEN, HØNEFOSS.

Dette er en av fire akvatinter fra serien "The picturesque travels through Scandinavia...". Det opplyses på trykket at det er utført av Merigot og Vanlerberghe basert på et maleri av Erik Pauelsen. De tre andre trykkene er "Leer-Foss", Törneo i Sverige og Kronborg Slott ved Øresund. Silkesaugen-trykket er nevnt i det tyske kunstnerleksikonet Thieme-Becker, bind XXIII and XXIV, både under Merigot og Vanlerberghe. Et fint trykk.

Proveniens: Fra samlingen til antikvarbokhandler Bjørn Ringstrøm (1928 – 2015)

Litteratur: Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" nr. 791 and 896

10 000,-

13. (ERIK PAUELSEN) – HEINRICH A. GROSCH

"Christiania, Fra Töyen"

Fargeakvatint, 29,5x38cm. Signert i platen n.t.v. "af E. Pauelsen", signert av kobberstikkeren n.t.h: "H.A. Grosch Stuk"

KØBENHAVN ca. 1801

ET VAKKERT EKSEMPLAR AV DET SOM TROLIG ER DET TREDJE BYPROSPEKTET OVER CHRISTIANIA.

Første og eneste utgivelse. Prospektet er gravert av Heinrich A. Grosch basert på en tegning av Erik Pauelsen fra ca. 1788. Det hersker usikkerhet når akvatinten ble stukket i kobber, men E.H. Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" bind II side 455 nevner at trykket var en gave til Kronprins Frederik i 1801. Om dette stemmer kommer det etter Theophilius Laan fra ca. 1749 og eventuelt også John W. Edy ca. 1800, og hans store separatutgitte akvatint som var en gave til Bernt Anker (se katalognummer 20) Litteratur: E.H. Schiøtz I, 791-6, Nasjonalmuseet 2014 Utstillingskatalog «Norge 1814 – Tidsbilder, Design og mote, Klassisk Christiania». Omtalt side 44 – 57 i Bodil Sørensens artikkel «Norge, hvor Udsigterne ere saa skiønne og foranderlige – Pauelsen, Lorentzen og formidlingen av det norske landskap»

35 000,-

14. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"Vue de Sarpen ou Sarps-Foss"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene eller kort etter

SJELDENT TRYKK OVER SARPSFOSSEN.

Den buldrende Sarpsfossen var et spektakulært motiv for 1700-tallets prospektkunstnere og Georg Haas og Heinrich A. Grosch har begge laget en akvatint basert på Lorentzens maleri. Dette er et av få unntak siden de ellers prøvde å unngå å bruke de samme malermotivene. I tillegg har Haas stukket Sarpsfossen etter maleriet til Erik Pauelsen, malt før det tilsvarende bildet av C. A. Lorentzen. Haasbildet etter Lorentzen er sjeldent og ofte i dårlig forfatning. Det synes heller ikke å ha utkommet senere trykk fra denne platen. Eksemplaret er beskåret inn til ytterkanten av trykket på sidene og oppe uten å berøre trykket område. I en samtidig ramme.

Litteratur: Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" 620, I - 16

12 000,-

15. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"Vûe De Moss"

Fargeakvatint, 30x40 cm

KØBENHAVN 1790-årene

VAKKERT FØRSTETRYKK AV DET FØRSTE TRYKTE PROSPEKTET AV MOSS.

Eksemplaret har nydelige fargetoner og er et kontrastrikt, antagelig tidlig trykk.

Noen svake spor av rulling, et par restaurerte margrifter berører billedflaten.

Litteratur: Schiøtz 620, I - 24

10 000,-

16. (C.A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"L' auverture du Dessus d'un Fourneau"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene

VAKKERT EKSEMPLAR I FØRSTETRYKK FRA MASOVNENS INDRE PÅ BÆRUMS VERK.

Sjeldent å finne i så delikat fremtoning.

Proveniens: Kunstsamlingen tilhørende Hans Tobiesen, København. Hans samlinger ble solgt på en rekke auksjoner på 1950-tallet.

12 000,-

17. (C.A. LORENTZEN) – H.A. GROSCH

"Kerbo, fra Veien imellem Bragnæs og Christiania"

Fargeakvatint, 29,5x38,5cm

KØBENHAVN ca. 1797

Førstetrykk (kjennes trolig ikke gjenopptrykket) fra 1. subskripsjon, første hefte til Grosch. Sjeldent.

Fint trykk med gode kontraster. Motivet er fra Kjørbo ved Sandvika i Bærum.

Litteratur: E.H. Schiøtz 620, I – 29

12 000,-

«TIL BERNT ANKER, TAKK FOR GJESTFRIHETEN SOMMEREN 1800!» DET STØRSTE OG KANSKJE DET VIKTIGSTE CHRISTIANIAPROSPEKTET, FRA KAARE BERNTSENS SAMLINGER

18. JOHN WILLIAM EDY (1762 - CA. 1820)

"Dedie Avec Permission A Monsieur le Chambellan D' Anker Membre Des Academies Royales, Des Sciences De Londres, Stockholme, & C, & C Par Son Tres Humble Et Tres Obeissant Serviteur J. W. Edy - Christiania En Norwege Prise Sur La Place Par J. W. Edy"

Samtidig håndkolorert akvatint, 54,5x74,5cm inkludert tekstpanelet

LONDON ca. 1800 eller nærmere 1804?

Dette store Christianiaprospektet, antagelig det andre trykte av byen, er sett fra nordlige del av Ekebergåsen. Prospektet er et enkeltbladtrykk utgitt av J. Edy kort tid etter hjemkomsten til England fra Norgesreisen år 1800 sammen med W. Fearnside. Prospektet var ment som en personlig gave til Bernt Anker for hans gjestfrihet under deres besøk i Norge. Denne gjestfriheten fant spesielt sted da de satt i forvaring mens undersøkelsene foregikk rundt Edy og Fearnsides eventuelle spionoppdrag i Norge. Under selve motivet ser vi Bernt Ankers våpenskjold. W. Fearnside utførte et tilsvarende gaveprospektet over Skien (se neste nummer). Opplagene på disse prospektene må ha vært svært begrenset, og vi kjenner i dag kun få eksemplarer i privat eller offentlig eie.

En mindre restaurert skade I himmelen og noen forsterkninger. Et dekorativt eksemplar.

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

Litteratur: Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" 295c, Ulf Hamran i "By og Bygd XVII" Oslo 1964, side 117 - 141

175 000,-

«KJÆRE BERNT ANKER, TAKK FOR STORARTET FORPLEINING, HILSEN FEARNSIDE»
DET FØRSTE TRYKTE PROSPEKTET OVER SKIEN

19. WILLIAM FEARNSIDE

«Vue De Skeen en Norwege prise sur la Place par W. Fearnside, Dedié Avec Permission á Monsieur Le Chambellan D' Anker Membre des Academies Royales, Des Sciences de Londres, Stockholm, &c, &c, Par Sontres Humble et Tres Obeissant Serviteur, W. Fearnside»

Samtidig håndkolorert akvatint, 49,5x74cm (54cm høyde med tekstpanelet)

LONDON ca. 1800 – eller nærmere 1804?

DET FØRSTE TRYKTE PROSPEKTET OVER SKIEN I UTSØKT STAND. AV STØRSTE SJELDENHET.

Som vi hørte ovenfor var dette William Fearnsides bidrag for å takke Bernt Anker for gjestfriheten under forvaringen i Christiania sommeren 1800. I tillegg ble det tydeligvis trykket noen flere eksemplarer for salg, og vi finner de to prospektene Christiania og Skien annonsert i «Norske Intelligenssedler», 8.2.1804. Man har tidligere valgt å datere trykkene nærmere 1800 så dette er et interessant innspill. I «Intelligenssedler» er det anført: «Prospect over Christiania, 5 Rdlr. 48sk; Ditto over Scheen, 4 Rdlr. 48sk». Dette var en god sum penger på denne tiden. Det synes kanskje eksistere enda færre kjente eksemplarer av prospektet over Skien enn Edys pendanttrykk av Christiania. I offentlige samlinger skal «Skeen» være i Norsk Folkemuseum, Aust-Agder-Museet, Eidsvollsbygningen, Telemark Museum og Nasjonalbiblioteket, Oslo (noen av disse er ukolorerte).

Et særdeles vakkert eksemplar. Med en kostbar og smakfull ramme og passpartout utført hos John Davis Framing i London.

Litteratur: Schiøtz I, side 135, Hauge side 135 illustrert, Schnitler «Vore Oldeforeldres Land» nr. 37

160 000,-

20. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"Vue de la Ville de Stavanger"

Fargeakvatint, 30,3x40.8cm

KØBENHAVN ca. 1811

ET GODT FØRSTETRYKK AV DET FØRSTE TRYKTE PROSPEKTET OVER STAVANGER.

Dette kjente utsynet med Domkirken i sentrum ble en modell for mange senere avbildninger av byen. Schiøtz II side 420 skriver at bildet ikke kan være utført før 1811 fordi Peter Carl Jessen, som trykket er dedisert til, først ble statsråd dette året. Trykket hører stilmessig absolutt med i den såkalte "Lorentzenserien", selv om C.A. Lorentzen antagelig aldri besøkte Stavanger. Dette betyr at forelegget trolig stammer fra en annen kunstner. Stavangerbildet må uansett være blant de siste utførte trykkene i serien.

Prospektet er sjeldent å finne i så fin fremtoning.

Litteratur: Schiøtz 620, I – 44, Schiøtz II side 420, Schnitler "Vore Oldeforeldres Land" nr. 55

12 000,-

21. UKJENT KUNSTNER CA. 1800, C.A. LORENTZEN – HANS SKOLE (?)

«Svin Sund Grændse Skillen iMellem Norge og Sverige.»

Akvarell, 29,5x40,5cm, lysmål 32,5x42cm

Utført i DANMARK – NORGE ca. 1800 (?)

Spennende og interessant klassisk prospekt fra Svinesund i stil med C.A. Lorentzens maleri fra ca. 1792, «Vue de Svinesund».

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

25 000,-

22. JOHN WILLIAM EDY

"Byen Krageröe" + "Öen Gomöe" + "En Klippe ved Krageröe" + "Udsigt ved Krageröe" + "Porter"

5 stk. samtidig håndkolorerte akvatinter, hver ca. 20x30cm

LONDON 1813 – 20

DE FØRSTE PROSPEKTENE OVER KRAGERØ OG OMEGN MED TEKSTBLADENE.

Et praktfullt sett i "First issue" med store marger og forlaget Boydells «imprint». Fra førsteutgaven av det største kobberstikkverket med bilder fra Norge. En kuriøs ting er Portørmotivet. I følge en artikkel av Ulf Hamran i "Årsskrift for Kragerø og Skåtøy Historielag" 1998 må Edy ha rotet det litt til fordi motivet synes å ligne mer på et fra Hellesund enn fra Portør. Deichmanske Bibliotek eier Edys originaltegning der han har påskrevet "Porter" på motivet.

35 000,-

23. JOHN WILLIAM EDY

«Dramen»

Samtidig håndkolorert akvatint, 20x30cm

Utført i LONDON 1817 – 20

Godt førstetrykk av Drammen med store marger og Boydells «imprint». Det er ikke ofte å se for salg Drammensprospektet løst fra settet. Det spekuleres på om forelegget til trykket er et arbeid av bergenseren J.F.L. Dreier.

6 000,-

DET KOMPLETTE SETTET PÅ FEM TRYKK OVER KRAGERØ

FRA «PICTURESQUE SCENERY OF NORWAY»

24. HANS HENRIK GUNNERUS (1772 - 1825)

"FISKUM FOSS. HENDES KONGELIGE HÖIHED KRONPRINDSESSE CAROLINE KIØBENHAVN, 1811. I DYBESTE UNDERDANIGHED TILEGNET AF HANS HENRIK GUNNERUS, AUDIT."

Akvatint, 29,5x39,5cm, uten tekstpanelet

KØBENHAVN 1811

Et sjeldent prospekt fra Fiskumfossen i Namsen. Stikket ble gravert av Andreas Flint (1767 - 1824). Hans Henrik Gunnerus ble født i Danmark av norske foreldre og tjenestegjorde på Vardøhus og på tollkontoret i Fredrikshald, men mistet jobben grunnet økonomisk rot. Det utkom også et lite teksthefte til prospektet.

Litteratur: J. B. Halvorsen "Norsk Forfatter-Lexicon 1814 - 1880" Kristiania 1888, bind II side 458

15 000,-

25. JOHANNES SENN

«EN NORSK SKIELÖBER»

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 21x14cm

KØBENHAVN 1812 – 15

Morsomt og interessant trykk som utkom i serien «Norske Nationale Klædedragter», se også senere i katalogen under plansjeverkene.

7 500,-

26. CARL GUSTAF STRÖM

«Udsigt af Laurvig tagen fra min boelig paa Fritzö ö verk i aaret 1814 af Carl Gustaf Ström»

Akvarell lagt ned på støttepapir, 44x48cm lysmål

Signert av kunstneren Ström i teksten

Utført på FRITZØE JERNVERK i 1814

ET ENESTÅENDE KULTUROBJEKT FRA ET HISTORISK NORSK INDUSTRIEVENTYR.

Fritzøe jernverk var i årene 1805 – 17 eiet av kong Frederik VI av Danmark – Norge (bare Danmark etter 1814). Larvik ble grevskap i 1805. Den oppgitte prospektkunstneren Carl Gustaf Ström var byggmester på Fritzøe jernverk og bodde på Langstrand, så her har vi med en kunstner og tegner som hadde førstehåndskunnskap til landskap og bygningsdetaljer.

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

120 000,-

VIKTIG PROSPEKT OVER TRONDHEIM I STORT FORMAT

27. MATHIAS FERSLEV DALAGER (GRØNLAND 1769 – TRONDHEIM 1843)

«PROSPECT AF STADEN TRONHIEM I NORGE 1816» (UTSIKT FRA STEINBERGET MED KRISTIANSTEN FESTNING I ØST)

Gouache, 44,8x67cm, med tekstpanelet 50,5x68,5cm. Signert og datert: Tegnet af. Dalager 1816

Malt i TRONDHEIM 1816

ET SJELDENT VAKKERT, DETALJRIKT UTSYNSBILDE UTFØRT AV TRONDHEIMSMALEREN DALAGER. PROSPEKTET ER USEDVANLIG GODT BEVART.

Dette er et klassisk Trondheimsprospekt utført i flere versjoner. Et tilsvarende bilde datert 1813 og med tilegnelse til Hans Knudtzon, skal ha vært i familien Dues eie i Trondheim. Dette er avbildet i Schnitlers bok «Vore Oldeforeldres Land» som nr. 77, og har nummer 175 hos Koren og Thiis. Vårt bilde fra 1816 er større enn de fleste andre kjente eksemplarer. Ellers observerer vi hvor sirlig nøyaktig prospektet er malt. Forgrunnen med den nydelige utførte figurstaffasjen fra ekserserplassen på Ilevollen er malt i beste «Empireånd». Det militære nærværet i byen rundt 1814 var nøkkelen til forsvaret av det nordenfjelske.

Dalager var født på Grønland og kom til Norge og Trondheim i 1796 i håp om å slå igjennom som billedkunstner og håndverker. Han etterfulgte Elias Meyer som tegnelærer ved realskolen og ved Vaisenhuset skole, men en skilsmisseskandale i 1805 gjorde at han ble avskjediget. Han livnærte seg ved forskjellige gjøremål som privatundervisning og dørsalg av lodd hvor bildene hans var gevinstene. Likevel skal økonomien hans ha vært temmelig skral. Dalager har i tillegg til Trondheim malt flere norske byer, men bilder fra hans hånd er likevel sjelden fremme for salg.

Hans sønn, Mathias A. Dalager fulgte i farens fotspor og han utførte også byprospekter i farens manér.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind I side 460 – 461, Koren og Thiis: «Katalog over Den Historiske Udstilling i Trondhjem 1897», tilsvarende arbeider nr. 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184 og 185, Joh. E. Brodahl «Tre århundres Trøndersk maleri», særtrykk av artikkel i Trondhjems Kunstforening 17.2. 1935. Se side 13

95 000,-

28. MATHIAS ANTHON DALAGER (1797 – 1837)

«Prospect Af Staden Christiansand i Norge.»

Akvarell og gouache, 43x64,5cm, 55x72cm lysmål

Signert n.t.h. Tegnet Af Mathias A. Dalager

I den originale mahogni rammen

Antagelig utført i TRONDHEIM 1820-årene

Margene noe brunet, men likevel et sterkt og ikke minst imponerende utført prospekt av Kristiansand.

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

100 000,-

VIKTIG SIGNERT ORIGINALARBEID OVER KRISTIANSAND

29. HANS PETER DAHM (København 1787 – Bragernes, Drammen 1844)

«Prospecten tagen fra Reebansbakken - Utsyn over Drammen sett fra Rebbansbakken»

Gouache, 43,5x55,5cm

Signert n.t.h. Malet af H.P. Dahm

Utført i DRAMMEN c. 1820 – 30

ET KLASSISK MOTIV OVER DRAMMEN BY FOREVIGET AV EN VIKTIG PROSPEKTKUNSTNER MED TILHOLD I BYEN.

Hans Peter Dahm blir i dag plassert i den etablerte kretsen av våre sentrale prospektkunstnere og skipsprospektmalere fra de første tiårene av 1800-tallet. Han var inntil 1813 i marinen, men etter 1814 da han giftet seg på Strømsø med Helene Sophie Mathisen ble yrket hans undervisningslærer i ulike emner. Han utførte fra Drammen og omegn en rekke prospekter og skipsportretter i gouache. De er alle viktige historiske og kulturelle dokumenter. Prospektet hans fra Rebbansbakken er kanskje det mest berømte og er et viktig bidrag til kunnskap om Drammens tidlige historie.

100 000,-

KLASSISK DRAMMENSPROSPEKT I ORIGINALARBEIDE OG SIGNERT

30. HANS PETER DAHM

«Nordstiernen * Tønsberg * J. Lyngaas»

Akvarell og gouache, 43x60cm, lysmål med teksten 48,3x60cm

Signert n.t.h. Tegnet af H.P. Dahm i Drammen

(Bladet er litt beskåret på sidene)

Utført i DRAMMEN 1830 – 40-årene

Vi bivåner barken «Nordstiernen» i to posisjoner seilende med det rene norske flagget. Til venstre ser vi inntegnet en liten loskutter.

Skipet har nummer 78 («Skib») i «Biørneregisteret» under Tønsberg.

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

68 000,-

31. HANS PETER DAHM

«(Briggene) Providentia captn E. Pettersen og Vennerne, capt Peder Johnsen af Østerrisoer, Praie hinanden ved Signaler under en haard Kulling.»

Gouache, 45x57cm lysmål

Signert n.t.v. Tegnet af H. P. Dahm

Originalmontering med malt glass, senere ytterramme

Antagelig utført i DRAMMEN 1830 – 40-årene

Båtene er nummer 31 og nummer 43 i «Biørneregisteret» under «Øster-Riisøer – Kjendingsbokstav M».

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

60 000,-

Akvatinter fra «Voyage Pittoresque» basert på Carpelans reiser i 1819 og 1820

32. WILHELM M. CARPELAN (Stockholm 1787 – 1830)

"Stensfjorden. Vue Du pied de Krogkleven." ("Sedd ifrån foten af Krogkleven")

Samtidig håndkolorert akvatint, 19,8x28cm

STOCKHOLM 1821

Steinsfjorden sett fra Sundvollen. Både tegnet og stukket av Carpelan.

Litteratur: E.H. Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" 193 – 3

6 000,-

33. WILHELM M. CARPELAN

«Hugakollen Près D'Öjloe à Walders» + «Vue De Qvamskleven…Du Lac Lilla Mjösen…» + «Skudshorn. Vue Près De Wang en Walders (Tagen 1/4 mil ifrån Vang)»

3 samtidig håndkolorerte kobberstikk, hvert ca. 29,3x45,5cm

STOCKHOLM 1822

ET ENHETLIG SETT, VAKKERT KOLORERT, AV DE TRE STORE CARPELANTRYKKENE FRA VANGSMJØSA I VALDRES.

Wilhelm M. Carpelan har i sitt tekstbind noen frodige beskrivelser til trykkene. Og hans evne til iakttagelsesevne på det som må ha vært ganske hastig utført, er ikke annet enn imponerende. Både grev Sandels og ikke minst sekretæren August von Hartmannsdorf maste titt og stadig på Carpelan at han med sine tegninger forsinket reisen. På «Hugakollen» skriver Carpelan om draktene blant annet: «Af bondfolkets drägt ådrog sig qvinnornas hufvudbonad i synnerhet min uppmärksomhet. En blå spesig kläder-mössa, med gule kanter, sågs som oftasti dessa nejder, och er säkert af urgammal härkomst…»

Et par svake hjørnebretter på «Qvamskleven».

32 000,-

34. WILHELM M. CARPELAN

«Vue de sæter de Fyriegg sur la montagne de Gousta.»

Samtidig håndkolorert kobberstikk, 21x27,8cm

Utført i STOCKHOLM 1823

Plansje nr. XX i W.M. Carpelans serie «Voyage pittoresque».

I august i år er det 200 år siden Wilhelm M. Carpelan som den første «oppdager» Øvre Telemark i kunsten. Se neste nummer, nummer 84 og nummer 90 (her presenteres hele plansjeverket).

6 000,-

35. WILHELM M. CARPELAN

"Vue de la montagne de Gousta prise de la vallé de Vestfjorddal près de l'eglise de Dale"

Samtidig håndkolorert akvatint, 31,5x47,5cm

STOCKHOLM 1823

Vakkert originalkolorert eksemplar av en klassiker i den norske prospektkunsten. Fordi del III i Carpelans hovedverk "Voyage pittoresque…", Stockholm 1821 – 23 ble viet Telemark, har Carpelan med rette fått tittelen: "Den kunstneriske oppdageren av Telemark".

Papiret bare svakt aldersbrunet.

12 000,-

TO AKVARELLER UTFØRT AV EN FOLKEMINNE-PIONÉR I TELEMARK

36. SIMON OLAUS WOLFF
(SNÅSA 1796 – SAUHERAD 1859)

"GROVE=HULLET I SILLEJORD"

Akvarell, 30,8x19,8cm, usignert

Datert n.t.v. 27. Juni

Utført i juni 1822

Simon Olaus Wolff var både prest, dikter og prospekttegner. Han var utvilsomt en nasjons- og identitetsbygger selv om diktningen hans ble beskyldt for å være noe "kraftpatriotisk". Han blir gjerne omtalt som "Dikterpresten fra Telemark". Hans prospekter fra Telemark er viktige kulturgjenstander og han har en tegnestrek som av og til kan minne om den til Johannes Flintoe.

En tilsvarende akvarell fra 1822 er avbildet hos Østvedt side 26.

Noen fint restaurerte rifter

Litteratur: Einar Østvedt "Simon Olaus Wolff – En stillfarende kunstner" John Griegs Forlag 1945

12 000,-

37. SIMON OLAUS WOLFF

"LAXEHÓEL FOS I SILLEJORD."

Akvarell, 19x27,7cm, usignert

Datert n.t.v. Junÿ 1822, nede på midten påskrevet Meelfjeld og n.t.h Saala (?)

Utført i juni 1822

Noen fint restaurerte rifter

Litteratur: Einar Østvedt "Simon Olaus Wolff – En stillfarende kunstner" John Griegs Forlag 1945

12 000,-

38. MOGENS MOE (FØDT 1781 PÅ KONGSBERG)

«ARENDAL» (BYEN SETT FRA SJØEN)

Akvarell, 32x54cm + margene og tittelfelt nede. Signert og datert n.t.h. Moe (18)24

Utført i ARENDAL 1824

ET SÆRDELES SJELDENT PROSPEKT OG AV STOR KULTURHISTORISK BETYDNING.

En lignende variant datert 1823 befinner seg i samlingen Kuben (Inventarnummer AAM.B.0152) i Arendal. Her er det angitt tittelen: «Prospekt av Arendal sett fra fjorden, Kulltangen på Hisøy eller Galtesund. Flere båter og skip i forgrunnen, meget lav horisont og høy lettskyet himmel. Prospektet rekker fra Tyholmens vestpynt til Batteriet».

I følge Lillesand By- og Sjøfartsmuseum hadde Mogens Moe merkantil utdannelse fra England hvor han også lærte å male. Var ansatt på de «Fritzøiske Arendalske gruver» hos sin svoger, men sølvgruvene ble nedlagt i 1801 og Moe livnærte seg etterpå som «skriver karl». Det ble giftemål med apotekerenke Fru Holck i 1813 og Moe drev så et landhandleri ved Grimstad før han i 1820 er tilbake i Arendal. Nå ga han undervisning i tegning og tok tittelen «Tegnemester».

Galleri Bygdøy Allé – Kunstantikvariat PAMA solgte i 2003 en annen akvarell av Moe med motiv fra Arendal. Øvrige arbeider av «Tegnemesteren fra Arendal» synes ikke å ha vært fremme på markedet siden den gangen.

Restaureringer, noen skjolder. Friske farger.

Proveniens: Kjøpt hos J.W. Cappelens Antikvariat ca. 1970, privat samling i Oslo (etikett bevart), gjennom arv fra slekt i Arendal

75 000,-

39. MICHAEL GUSTAF ANCKARSVÄRD
(SVERIGE 1792 – 1878)

«ROMANTISK LANDSKAP VED EN ELV»

Akvarell, 17x24,5cm

Antagelig utført i Norge på reisen i 1827.

Akvarellen har avkuttede hjørner og sikkert sittet i et kunstneralbum, se neste nummer.

2 000,-

40. GUSTAF WILHELM PALM
(SVERIGE 1810 – 90)

«SNÖHÄTTAN PÅ DOWREFJELL»

Lavering opphøyd med hvitt. Signert på støttearket, bildet 17,5x25cm

Ganske sikkert sittet i samme album som Anckarsvärd ovenfor.

3 500,-

41. TILSKREVET MARTINUS RØRBYE
(DRAMMEN 1803 – KØBENHAVN 1848)

«GOUSTA SEET FRA MILLAND I VESTFJORDDALEN ÖVRE TELLEMARKEN»

Litografi, 18,5x26cm

Utført i København ca. 1830 ?

Et svært sjeldent prospekt fra Vestfjorddalen i Telemark. Litografiets tegning gir sterke assosiasjoner til Martinus Rørby som besøkte Vestfjorddalen i 1830.

5 000,-

42. ANDREAS APPEL (FØDT I KRISTIANSAND 1802)

«SLUPPEN META FÖRT AF J.C. GLAD PAA EN LÆGER ~UNDER NORGE VED BREKKESTÖ DEN 28.=DE NOVEMBER 1832.»

Akvarell, 40,5x52,5cm lysmål

Signert n.t.h. Tegnet af Andres Appel

Utført i Kristiansand (?) 1832

Meindert Arians Appel født 1771 i Nederland kom til Kristiansand tidlig i 1790-årene og tok der borgerskap. Han er kanskje mest kjent for sine ulike versjoner i akvarell av «Constitutionen» og «Prinds Carl». Hans sønn Andreas Appel videreførte farens malertradisjon på minst samme nivå.

Skipsprospektet vårt er et viktig og realistisk kystkulturbilde fra Sørlandet. «Havet ga og havet tok, redde seg den som reddes kan!» får stå som slagord for dette skipsportrettet.

I offentlige samlinger er far og sønn Appel representert blant annet i Vest-Agder Fylkesmuseum, Norsk Maritimt Museum, Bergen Sjøfartsmuseum, Kongeboligen Ledaal og Aust-Agder museum.

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

70 000,-

43. B.H. HANSEN

«JOHANNE MARIE AF ARENDAL CAP=T D.M. NASS (?) 1839.»

(Sluppen Johanne Marie i to positurer med det rene norske flagg)

Akvarell opphøyd med gummi arabicum

35,5x51cm, lysmål med teksten 40,5x54,5cm

Signert n.t.h. B. H. Hansen

Utført i 1839

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

40 000,-

44. PAUL LINNAE (LANGESUND 1791 – PORSGRUNN 1866)

«TINNFOS I THELEMARKEN» (NOTODDEN)

Akvarell, 29x34cm

Usignert

Påskrift bak: Skitse malet af Paal Linaae ca. 1840, Maria Besch Knudsen

Utført ca. 1840

Etter store tap i trelasthandel ble tegning og kunsten en viktig del av Paul Linnaes liv. Spesielt lå motiver fra Telemark hans hjerte nærmest.

Proveniens: Eiersignatur bak Hanna v. Krogh

10 000,-

45. WILLIAM HAMILTON (ETTER THS. FEARNLEY)

«FREDERIKSHALD – ETTER EN SKIZZE AF T. FEARNLEY»

Samtidig håndkolorert litografi, 41,5x57,5cm + marger

«Forlagt af W. Hamilton. EM Bærentzen & Co lith. Inst. Kjøbenhavn»

KØBENHAVN ca. 1840

Et svært sjeldent og Haldenprospekt i stort format utgitt som enkeltbladtrykk med opphav lokalt i Halden. Det ble forlagt av haldenseren William Hamilton (1806 – 86) og trykket hos Bærentzen i København. Maleren Thomas Fearnley (Halden 1802 – München 1842) beholdt hele livet kontakten med fødebyen Halden innimellom omfattende reisevirksomhet. Han har utført en rekke malerier fra byen, og flere har vært benyttet som forelegg til prospekter. William Hamilton var sjøkaptein, men var også en svært aktiv forretningsmann i Halden. Blant annet drev han både trykkeri og leiebibliotek.

28 000,-

ET VIKTIG HALDENPROSPEKT MED BAKGRUNN I LOKAL KUNNSKAP

BYHISTORISK IKON FRA MANDAL

46. SAMUEL ANDERSEN (1799 – 1889)

«MANDAL»

Håndkolorert litografi, 40,7x65cm

Utført i CHRISTIANIA (?) omkring 1840

ET SVÆRT SJELDENT PROSPEKT AV STOR VIKTIGHET FOR MANDAL.

Prospektet dokumenterer «Gamle Mandal» før storflommen 17. september 1864 som blant annet tok med seg den gamle broen som forbinder byens to deler. Kirken ser vi til høyre i bildet.

Et svært vakkert trykk og kostbart innrammet (Davis Framing, London). Galleri Bygdøy Allé har kun sett to eksemplarer inkludert dette for salg de siste 30 årene.

Proveniens: Kunstantikvariat PAMA «Slik så Gamle Norge ut» Oslo 2003, katalognummer 121, privat samling Oslo

Litteratur: D. Koren «Omkring Lindesnes. Billeder fra og opplysninger om Lister og Mandals Amt» Kristiania 1914, illustrert side 119, «Agder, By og Bygd i Norger» Oslo 1977, se side 453

50 000,-

EN OMFATTENDE SAMLING SJELDNE «PRAHL-TRYKK» UTFØRT I BERGEN
PRAHL OG HANS FØRSTE PROSPEKT OVER HJEMBYEN, MED SAMTIDIG PÅTEGNELSE SOM GAVEEKSEMPLAR

47. GEORG C.C.W. PRAHL (Bergen 1798 – 1883)

«Stiftsstaden Bergen i Norge.»

Samtidig håndkolorert litografi, motivet 31,3x44,6cm, arket 39,5x49,5cm

Utført i BERGEN antagelig omkring 1830

SÆRDELES SJELDENT PROSPEKT OVER BERGEN FRA SJØSIDEN, ANTAGELIG ETTER ET FORELEGG AV JOHAN F.L. DREIER.

Dette er sannsynligvis det første av en rekke større prospekter som Prahl utførte over Bergen. Georg C.C.W. Prahl grunnla i 1827 Bergens første litografiske «officin» og proklamerte tydelig at han skulle konkurrerer med aktørene i Christiania. G.C.C.W. Prahl jobbet blant annet som kolorist før han grunnla det første litografiske officinet I Bergen i 1826. Prahl knyttet til seg kjente kunstnere som leveret forelegg til trykkene, vi finner her navn som J.C. Dahl, Losting, Reusch, Calmeyer osv.

Byvåpenet på prospektet er vist alene under motivet. Det er damperen D/S «Oscar» som vi ser til høyre i bildet og den skal ha kommet til Bergen høsten 1827. Skipet skal ha forlatt byen igjen høsten 1828. Vi har gjennom 30 år kun observert tre eksemplarer av prospektet på markedet og ett inngikk i Cato Schiøtz' store Bergenssamling som høsten 2019 ble solgt samlet i Bergen. Samlingen ble formidlet til en privat kjøper i Bergen av Galleri Bygdøy Allé og Mohn Kunsthandel.

Med en påskrift i nedre marg fra 1832: Erindring af din Fætter Hend: Aug. Helland til Erich And?: Eeg paa Fódselsdag den 24 Maÿ 1832

48 000,-

48. GEORG C.C.W. PRAHL

"Fra Moe i Övre Tellemarken C.S."

Samtidig håndkolorert litografi, 17x20cm

BERGEN 1828 – 32

Draktprospekt nr. 11 fra hefte V og «Norske National Dragter».

5 000,-

49. GEORG C.C.W. PRAHL

"Fra Hitterdal A:S:"

Samtidig håndkolorert litografi, 18x19,5cm

Merket: «Stk: af Prahl i Bergen»

BERGEN 1828 – 32

Hitterdal var tidligere Heddal kommune, nå en del av Notodden kommune. Trykket var det første som kom i denne Prahlserien.

5 000,-

50. GEORG C.C.W. PRAHL

"Wosser B:S:"

Samtidig håndkolorert litografi, 18x19,5cm

BERGEN 1828 – 32

Drakter fra Voss. Merket i stenen øverst til høyre 2. hefte nr. 5.

5 000,-

BERØMT UTGAVE AV GRUNNLOVEN

51. G.C.C.W. PRAHL - KONGERIGET NORGES GRUNNLOV

«Kongeriget Norges Grundlov given i Rigsforsamlingen den 17. Mai 1814 paa Eidsvold, og nu i Anledning Norges og Sveriges Rigers Forening Bestemt i Norges Overordentlige Storthing i Christiania og Antagen 4de November 1814 – Forlagt og lith. af Prahl i Bergen J.C. Walter»

Litografi trykket i to omganger, selve grunnloven er trykket separat på tynnere papir og så klebet opp på hovedarket. 70x47,5cm

Utgitt i Bergen ca. 1838

I Immanuel Ross leser vi følgende om trykkets opphav og vi hører hvem som er Prahls store konkurrenter; utgiverne i landets hovedstad Christiania: I 1836 besluttede Prahl at udgive Norges grundlov «i tableau», som han kalder det. Den synes dog ikke at være udkommen før i et af de nærmest følgende aar. Subskriptionsindbydelsen giver ret fuldstændig oplysning om arbeidets utseende og er – som ofte hans bydelser – ret karakteristisk…Teksten vil blive udført med saa (ligesaa?) smuk typetryk, som Kristiania kan give…Nedenunder anbringes alle underskrifterne i faksimile. Pris 72 skill.

Nettopp denne «Prahl-utgivelsen» av «Grundloven» skal ha begeistret Henrik Wergeland, og ett eksemplar skal ha hengt på hans vegg.

En del papirrestaureringer, men ellers et fint trykk.

Litteratur: Immanuel Ross "Kaptein Georg Prahl 1798 – 1883" Bergen 1896

35 000,-

52. GEORG C.C. WEDEL PRAHL

"Bergen" (Byen sett fra Sandviken)

Litografi, 30x45,5cm inklusiv den trykte rammen

I stenen merket: "Tegnet efter Naturen af Losting Forlagt af G.C.C.W. Prahl"

BERGEN 1840-årene

ET AV PRAHLS BERØMTE BERGENSPROSPEKTER, BYEN SETT FRA SANDVIKEN. Som vi ble fortalt ovenfor finnes det flere ulike motiver og varianter av "Bergen" utført i Prahls "Lithographiske Officin" i Bergen. Denne gangen er det Bergensmaleren Johan Ludvig Losting (1810 – 76) som leverte trykkets forelegg.

12 000,-

53. GEORG C.C. WEDEL PRAHL

"De fire Aarstider med tekst av Maurits C. Hansen"

Innrammet i én ramme, på baksiden er Prahls tekst fra mai 1838. 19x50,5cm

BERGEN 1838

Hos Immanuel Ross leser vi følgende om trykkets opphav: I 1838 udgav Prahl: Halvdhundrede fabler, det arbeide, der næst hans skoleatlas vel har faaet størst udbredelse, og som har vundet sterkest symphati af alle hans arbeider…De fire aarstider er Hansens originale digte…

Litteratur: Immanuel Ross "Kaptein Georg Prahl 1798 – 1883" Bergen 1896

4 000,-

ENESTÅENDE ANLEDNING:
PRAHLS PROSPEKT AV STAVANGER I UTSØKTE ORIGINALFARGER

54. GEORG C.C. WEDEL PRAHL

"Stavanger Fra Landsiden"

Samtidig håndkolorert litografi, 32x43cm (Lysmål)

Trykket under motivet: Malet efter Naturen af Reusch. Lith. Af Prahl i Bergen. Tegnet av H.C. Knudsen

Utført i BERGEN ca. 1840

TROLIG DET ENESTE EKSEMPLARET SOM HAR VÆRT FREMME DE SISTE 30 ÅRENE ELLER MER. Prospektet er basert på maleriet utført av Hans Leganger Reusch (Tysnes 1800 – Bergen 1850). En meget svak midtbrett, forøvrig et meget fint eksemplar. Med kostbar innramming utført hos John Davis Framing i London for ca. 25 år siden.

60 000,-

UTFØRT PÅ GRUNNLAG AV MALERIET TIL BERGENSPATRIOTEN J.C. DAHL

55. GEORG C. C. W. PRAHL

"BERGEN OPTAGET UDENFOR TÖNDEN VED MUN DINGEN AF HAVNEN. COP. EFTER PROFESSOR DAHLS EGEN HAANDTEGNING, AF DET OLIE MALERIE SOM BERGENSERNE UNDERDANIG TILLSTILLEDE HS K.H. KRONPRINDS F.I. OSCAR. TEGNET PÅ STEEN AF H.C. KNUDSEN. FORLAGT OG LITH. VED PRAHL I BERGEN"

Samtidig håndkolorert litografi, 38x58cm, hele arket 50x67cm

BERGEN ca. 1840

DEN STØRSTE VERSJONEN AV PRAHLS SJELDNE BERGENSPROSPEKTER.

Med reduserte marger rundt hele prospektet, men alt som er trykket er inntakt av både tekst og linjer. Litografiet er basert på oljemaleriet av Johan Chr. Dahl fra 1834, "View of Bergen Harbour". Se Marie Lødrup Bang nr. 756 i Dahls verkkatalog.

Et meget stemningfullt prospekt.

40 000,-

EN BY SOM NESTEN ALDRI ER PÅ GAMLE PROSPEKTER

56. JULIE UNGER (FREDRIKSTAD FØRSTE HALVDEL 1800-TALLET)

«FREDRIKSTAD SEET FRA KRAGERÖEN 1835»

Brodert, sydd og tusj på silke

Selve prospektet måler 26x35,5cm, lysmål 31x37cm

Med blekk stedsbetegnet og datert n.t.v. Fredrikstad den 7de December 1835

Signert n.t.h. Julie Unger

Utført i FREDRIKSTAD 7. desember 1835

Unikt og tidlig prospekt over Fredrikstad. En kombinasjon av tegning og stofflaget. Montert i den originale rammen med treplate bak. Denne fungerer som oppspenning av silken. Tidlig 1800-talls prospekter over Fredrikstad hører til stor sjeldenheter i den norske prospekthistorien.

35 000,-

57. JAN WILLELM DE VOS (HOLLAND 1803 – 33)

«VUE DE CHRISTIANSSUND EN NORVÈGE – PROSPECT AF CHRISTIANSSUND I NORGE»

Samtidig håndkolorert litografi, 37,8x49,5cm

HAMBURG ca. 1830

ET AV DE SJELDNESTE TRYKTE PROSPEKTENE FRA EN NORSK BY.

Jan Willelm De Vos var hollandsk kobberstikker og litograf og virket i København, Amsterdam og Hamburg. Trykket er basert på et forelegg av Arne Larsen som skal ha studert i København omkring 1820. Han sies å ha malt og tegnet fra kystlinjen Bergen – Bodø i årene 1823 – 35.

Litteratur: Kristiansund Kunstforening «Utstilling av gamle Kart, Prospekter og Atlas-tittelsider fra en privatsamling (NB! Arne I. Hoem) samt salgsutstilling». Kristiansund Rådhus 27.mars – 4. april 1965

40 000,-

«LIV OG RØRE I HANDELSBYEN CHRISTIANSUND»

58. PETER C.F. WERGMANN (KØBENHAVN 1802 – CHRISTIANIA 1869)

"DRAMMEN SEET FRA REBANSBAKKEN"

Litografi, 33x50 cm, hele arket 45x60cm

CHRISTIANIA hos Winther 1834

BERØMT BILDE AV DRAMMEN TEGNET AV WERGMANN OG LITOGRAFERT HOS WINTHER.

Arne I. Hoem skriver i "Drammen og Omland" side 31 at det i desember 1834 var en annonse i Drammensavisen "Tiden" hvor dette trykket var avertert til salgs hos Elling M. Holsts bokhandel i Drammen. Hvor mange eksemplarer som ble solgt vites ikke, men trykket er i dag svært sjeldent. Det må antagelig regnes som et av de mest etterspurte Drammensprospektene. Gammel ramme.

Noe fuktskjold ytterst i margene, en retusj nede til venstre. Eksemplaret har usedvanlig brede marger.

Litteratur: H. Salvelsen "Wergmann-Litografier, en liste 1961, nr. 4

20 000,-

DET VIKTIGSTE NORSKPRODUSERTE TRYKTE DRAMMENSPROSPEKTET

Peter C.F. Wergmann var dansk og kom til Norge i 1831. Som teaterskuespiller og teatermaler ved Christiania Theater reiste han mye rundt i landet og benyttet ledige stunder til tegning av byer og kjente steder. I Christiania ble skissene overført til litografi i ulike størrelser utført hos bl.a. Fehr, Winther og Kruse. Foruten "Norge, fremstilled i lithographerede Billeder…" utga han plansjeverket "Norsk Prospect samling" 1833 – 36 og en rekke enkeltblad. Han har også utført dekorasjonsmalerier på Slottet. Wergmanns litografier må regnes som det «norskeste av det norske» innenfor den tidlige trykte billedfremstillingen. Alle hans verk er i dag sjeldne og etterspurte samlerobjekter.

59. PETER C.F. WERGMANN

«Grændsen imellem Akershuus og Bergens=Stift»

Samtidig håndkolorert litografi, 18x22cm lysmål

CHRISTIANIA 1833 – 36

Interessant trykk i norsk reiselivshistorie. «Stiftsstøtten på Filefjeld» er en klassiker, og mest kjent er således kanskje Johannes Flintoes tegning fra ca. 1819. Dette forelegget har Wergmann helt sikkert kjent til.

3 500,-

60. PETER C F. WERGMANN

«Saugene» (Sagene i Oslo)

Litografi, 18,3x25cm + margtekst nede

CHRISTIANIA ca. 1835

Svært uvanlig separattrykket prospekt fra Akerselven. Hos Jorunn Sanstøl leser vi på side 49: Akerselven ved Beyerbroen. Vøyenfossen med Nedre Vøyen gård oppe til venstre, i midten Glads papirmølle og til høyre Labakken.

Restaurert.

Litteratur: Jorunn Sanstøl: Christiania-bilder» Rakkestad 2004. Trykket avbildet side 49

5 000,-

61. PETER A. MUNCH (CHRISTIANIA 1810 – ROMA 1863)

"KART OVER SYDLIGE NORGE, EFTER DE BEDSTE FORHAANDENVÆRENDE KILDER FORNEMMELIG DE VED NORGES TOPOGRAPHISKE OG HYDROGRAPHISKE OPMAALING ANSTILLEDE ASTRONOMISKE OG GEODÆTISKE IAGTAGELSER"

Litografi med original grensekolorering på papir på lerret oppdelt i 36 segmenter. Når brettet er det i et brunet pappomslag. Utbrettet måler kartet hele 122x75cm.

FREIBURG (Breisgau) og CHRISTIANIA 1845, men korrekt 1847 og 1849

FØRSTEUTGAVEN AV DETTE VIKTIGE KARTET I NORSK 1800-TALLS KARTOGRAFI. Målestokken er 1 : 700 000. Navnetettheten på kartet er slående og det er antatt at det har mer enn 40 000 stedsnavn! Så langt det lot seg gjøre prøvde Munch å benytte norske navn på steder og områder. P.A. Munch er en av våre betydeligste 1800-talls historikere og en nøkkelfigur i datidens nasjons- og identitetsbygging. Kartleggingen av landet stod da sentralt og et stipend i 1842 – 43 gjorde det mulig for Munch å foreta en reise gjennom Telemark, Numedal, Hallingdal, Voss og Hardanger. Reisen ga ham verdifullt materiale til fremstillingen av kartet. Det utkom i to deler og den nordlige delen var i handelen fra 1847, mens den sørlige delen kom i 1849. Dette til tross for kartets datering 1845 (se Ginsberg side 220).

Et fint eksemplar.

Litteratur: William B. Ginsberg «Maps and Mapping of Norway 1602 – 1855» nr. 74, Arne I. Hoem "Norge på gamle kart" side 117

6 000,-

62. WINCKELMANN & SÖHNE

"CHRISTIANSSUND." (SKREVET SPEILVENDT)

Samtidig håndkolorert litografi, 29x36cm. Trykt nede til venstre: "Guckastenbilder No. 19". Nede til høyre: "bei Winckelmann u. Söhne in Berlin."

BERLIN omkring 1850

MEGET SJELDENT SÅKALT "TITTESKAPSBILDE" AV KRISTIANSUND.

Prospektet er utført speilvendt for bruk i titteskap med et linsesystem. Genren var på moten spesielt i årene ca. 1770 frem til rundt 1860. Fra serien til Winckelmann i Berlin kjennes det bare to norske prospekter, vårt fra Kristiansund og ett over Bergen. Trykkene kjennes også i to størrelsesvarianter og dette er den største. Prospektet av Kristiansund er sannsynligvis basert på litografi av Jan Wilhelm de Vos fra omkring 1830 (se katalognummer 57). Winckelmann & Söhne er for øvrig kjent for samarbeidet med Christian Tønsberg.

En svak midtbrett, ellers er trykket feilfritt og med fin tonet kolorering.

12 000,-

63. UKJENT TRYKKER – UTGIVER OMKRING 1850

«CHRISTIANIA TILLIGEMED SAMMES MÆRKELIGSTE OFFENTLIGE BYGNINGER OG MINDESMÆRKER»

Litografisk (eller noe xylografisk?) trykket, med samtidig håndkolorering

28x33cm

Utgitt i CHRISTIANIA ca. 1850 – 60

Dette trykket har det vært utfordrende å katalogisere. Det eneste referanseeksemplaret vi har funnet befinner seg i Byhistorisk samling hos Oslo Museum. Med inventarnummer JWC.244 så henviser det til at prospektet antagelig i sin tid kom til museet fra forlagsbokhandler Jørgen W. Cappelens samling. Oslo-samlingen til Cappelen var utstilt i Kunstforeningen i 1932 og i desember 1940 ble det avholdt en stor auksjon over samlingen i Oslo. Ved gjennomgang av disse katalogene er det vanskelig å se at dette trykket var med i disse presentasjonene. Oslo Museum henviser til et kobberstikk (JWC.269) gravert av R.N. Nielsen som forbilde for byprospektet i midten av trykket. Selve byprospektet er definitivt basert på Peter C.F. Wergmanns Christianiaprospekt fra 1835. Nielsens kobberstikkversjon har vi heller aldri sett på markedet. Det skal bli interessant å se om det kan komme for dagen noen nye ytterligere opplysninger om det presenterte trykket.

Litteratur: Oslo Museum/Digitalmuseum

25 000,-

64. JONAS NICOLAI PRAHM (KONGSBERG 1816 – KRAGERØ 1878)

"KONGSBERG."

Litografi, 35,5x51,5cm. Merket "I.N. Prahm del 1855" og "Lith. Anst. V. W. Loeillot in Berlin."

BERLIN ca. 1855

Et storslagent prospekt over Kongsberg. Et sentralbilde 19,6x27,6cm, omgitt av ni prospekter som viser kjente bygninger og steder på Kongsberg.

Prahms far kom fra Danmark og slo seg ned på Kongsberg som myntmester. Jonas N. Prahm mistet tidlig begge foreldrene, men skaffet seg en akademisk utdannelse og virket siden som skolelærer, litterat og prospekttegner. Prahm var representert med fire tegninger i Nasjonalmuseets utstilling "Oppdagelsen av fjellet" i 2008.

Spor av fuktflekk i nederste marg, ellers et fint eksemplar av dette viktig byprospekt.

20 000,-

65. OLAUS KRØGER VON HOLCK (CA. 1820 – 76)

«Oscarshald og Ladegaardsöen»

Samtidig håndkolorert litografi, 24x16cm

CHRISTIANIA ca. 1850 – 55

Vi ser øverst Oscarshall, nederste del er et kart over Bygdøy. Von Holck var virksom i Christiania.

Uvanlig trykk.

5 000,-

66. UKJENT KUNSTNER I SKIEN 1800-ÅRENE

«Fra Løvestredet mot Christianskirken»

Olje på papplate, usignert, 26x34cm

Antagelig utført i SKIEN, siste halvdel 1800-årene

Meget interessant og uvanlig maleri fra «Det gamle Skien» som ble totalt nedbrent i den store bybrannen i 1886. Løvestredet kommer inn mot kirken fra øst. Til venstre i maleriet sees Baggergården og Høiergården og til høyre Thorbjørnsen- og Melgaardgården. Parallellgaten Dronningens gate-Telemarksgaten, på hjørnet med Prindsens gate, lå Stockmannsgården der Henrik Ibsen ble født. Dette området forble sentralt for Ibsen også senere. Korskirken «Christianskirken» ble bygget etter storbrannen i 1777, men ble altså selv et offer og totalødelagt av brann i 1886. Arkitekten var Jørgen Henrik Rawert. Kirken kunne huse så mange som 1176 besøkende. Kanskje det mest markant med bygningen var midtpartiet med det massive tårnet.

Litteratur: Thor Gundersen – Skien Historielag «Skien – den smukkeste bygde by» Skien 2000

Takk til museumsleder Erik Henning Edvardsen for verdifull bistand rundt katalogiseringen av objektet.

25 000,-

«Henrik Ibsens Skien»

67. WILHELM VON HANNO (HAMBURG 1826 – KRISTIANIA 1882)

«MAKRELLFISKE UTENFOR AKERSHUS SLOTT»

Olje på papir, usignert, 22x33cm

Trolig utført i CHRISTIANIA ca. 1860 - 70

Wilhelm von Hanno var både grafiker, billedhugger, arkitekt og maler. Han var en avgjørende brikke for 1800-tallets modernisering av Christianias bebyggelse og arkitektur. Han har også utført noe fine oljemalerier fra ulike områder av byen. Selv om vårt maleri ikke er signert, anser vi det ut fra stil og form svært sannsynlig at det kan tilskrives von Hanno.

16 000,-

68. H. BOSSE

"PROSPECT AF LADEGAARDSÖEN MED OSKARSHAL"

Nede til høyre market: "Axel E. Aamodt's lith. Etab. Kjöbenhavn", nede på midten:"Forlagt af H. Bosse i Christiania". Litografi, 39,5x58cm + brede marger

CHRISTIANIA ca. 1870

ET SJELDENT PROSPEKT FRA FROGNERKILEN MOT BYGDØY.

Det opplyses på trykket at litografiet er basert på et fotografi av F. Larsen. Vi har kun sett dette trykket en gang tidligere gjennom et eksemplar som ble omsatt hos oss i 2010.

Noen få, svake flekker, men ellers et fint trykk med store marger.

15 000,-

69. HANS JAHN (TRONDHEIM 1834 - 1902)

"TRONDHJEM"

Fargelitografi, 36x56,7cm

TRONDHEIM - BERLIN ca. 1870

Litografert hos Storch & Kramer i Berlin og forlagt av "J.M. Urbyes Litografiske Anstalt" i Trondheim.

Sjeldent fint eksemplar med store marger og underteksten inntakt, i meget god stand. Rammen er den dekorative originale eikerammen.

9 000,-

70. OTHAR E. HOLMBOE (BASERT PÅ HANS TEGNING)

"TROMSÖ (I HALVT FUGLEPERSPEKTIV)"

Tittelen gjengitt på tysk og fransk. Fargelitografi, 40,5x63 cm

STUTTGART, TYSKLAND ca. 1878

FØRSTE VERSJON AV DET STORE PROSPEKTET OVER TROMSØ.

Dette er den første av to versjoner av prospektet. Det er antatt at dette førstetrykket er utført ved benyttelse av 15 ulike litografiske stener!

I katalogen "Thorolf og Othar Holmboe" fra 1996 utgitt av Nordnorsk Kunstmuseum, redigert av Anne Aaserud, leser vi følgende:

"Othar Ervigius Holmboes byprospekt over det gamle Tromsø fra 1878 er et av de beste prospekter vi har fra byens tidlige tid. Det moderne Tromsø er i ferd med å ta form. Til venstre ser vi Landskirka (nå Elverhøy kirke). Oppe ved Mellomvegen ser vi Klokkergården som fortsatt eksisterer og litt nærmere midten av bildet den gamle prestegården i Tromsøysund, som nå er bygget inn i en barnehage. Latinskolen (nedbrent) troner for enden av Kongsbakken. Lengere nord ser vi Rådsstua med fengslet som i dag huser Hålogaland Amatørteaterselskap. Litt til høyre i bildet ser vi M. W. Holmboes brygge som tilhørte Othar Holmboe den eldres far. Enda lengere til høyre ser vi Rieberbrygga som i dag huser Polarmuseet og som var tollunderkasserer Holmboes arbeidsplass. I Sundet ser vi flere dampere, hvorav den største i forgrunnen til venstre, med litt velvilje kan sees å føre Troms Fylkes Dampskibsselskabs flagg. Selskapet ble stiftet i 1864".

Et feilfritt eksemplar.

Litteratur: Nordnorsk Kunstmuseum "Thorolf og Othar Holmboe" Tromsø 1996, se side 8 med illustrasjon

12 000,-

FRA FEVIK VED GRIMSTAD

71. LAURITZ HANSEN (KRISTIANSAND 1824 – GRIMSTAD 1895)

«HAVEBRUGSSKOLEN PAA LILLENÆS VED SØMKILEN, FEVIK» (SENERE NEDENÆS AMTS HAVEBRUGSSKOLE)

Olje på lerret, 48x63cm. Signert innrisset i våt maling n.t.v. L. Hansen

Maleriet er antagelig utført ca. 1883 - 85

Lauritz Hansen flyttet fra Kristiansand til Grimstad ca. 1856. Hansen er en av få dyktige aktører på 1800-tallet som har utført flere viktige dokumentasjonsmalerier fra Grimstad og omegn. Han var også portrettmaler og ikke minst malte han skuteportretter fra skip tilhørende ulike redere fra Grimstad. Hansen er representert i Grimstad bymuseum, og Aust-Agder museum, Arendal.

Hagebruksskolen på Lillenæs var Norges første hagebruksskole. Den ble etablert på Lillenes ved Sømkilen, Fevik 1. april 1880 og ble drevet der frem til 1892.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II, Knut Brautaset «Mesteren i Vestregate – Malermester, dekoratør og kunstmaler Lauritz Hansen». Artikkel, katalogens maleri er omtalt og avbildet som nr. 9

35 000,-

72. Ingeniör Ernst Bjerknes

"Kart over Nordmarken og Sörkedalen for Skilöbere og Turister i Maalestok 1:30.000 Ekvidistanse* 20M"

Litografi med noe blått og rødt, montert på lerret i segmenter for folding, 62,5 x 48,3 cm, omslaget i to deler 16 x 13,5 cm og er påklistret baksiden. Med eiersignatur J. Brenne. Litografert av C. Leisner hos "Den priv. Opmaalings lith. Anst. Kristiania"

KRISTIANIA mars 1890

Et viktig kart i Oslos topografiske historie. I ettertid har det blitt stående som det første kartet i verden beregnet til bruk for sivil skigåing. Yttergrensene for kartet er Øvre Lyse i Sørkedalen i vest, Kikut i nord, Maridalsvannet i øst og Majorstuen i syd. Kartet er dekorert med bilder fra "Grøttum", "Fyllingen", "Fröensvolden" og "Fra Skjærsjöen". Omslagets forside har også prospektet fra Grøttum. Bjerknes egne erfaringer fra opphold i Nordmarka var bakgrunnen for kartet. "Uten merkede løyper og med liten kunnskap om hva som ventet bak neste åsrygg, ble turene de reneste oppdagelsesferder" skrev han siden en gang. "Det hendte derfor ofte at mindre lokalkjente skiløpere tok feil og kom frem på ganske andre steder en forutsatt. Dette satte mig på den tanke at det kunde være bruk for et skikart over Nordmarka". Bjerknes sitt pionerarbeid var nok langt viktigere enn han selv kunne ane. Det ble en skisse for det "skjelettet" som binder Markaplassene sammen i dag i form av røde og blå streker på kartet. For Bjerknes ble det med denne ene utgaven. Et nytt «Markakart» fra 1895 i målestokk 1:60 000 ble utgitt av Kristian Petersen. Det sier seg selv at mange eksemplarer av skikartene har blitt ødelagt og utslitt. Det var turkart til flittig bruk og oppbevart i lommer og sekk. Eksemplaret vårt har brede marger, og omslagsbladene er bevart på baksiden.

Noen hull og sprekker i foldene er restaurert med innfylling fra baksiden og noen tapeforsterkninger i margene foran, men kartet fremstår i god, original form.

Litteratur: Byarkivet, Oslo kommune, Sverre Holm «De første Nordmarkskart», Aftenposten 14.2.1952, N.C. Aspenberg "Vestre Aker bydel i bilder" 2003 illustrert s. 72

30 000,-

ET KULTOBJEKT RUNDT NORDMARKA - "VERDENS FØRSTE SKIKART".

OMSLAGENE BEVART PÅ BAKSIDEN

73. (C.A. LORENTZEN) – HEINRICH A. GROSCH

«Baerums Iernverk»

Fargeakvatint, 29x38,5cm

KØBENHAVN 1790-årene

Førstetrykk og eneste trykktilstand (finnes mest sannsynlig ikke som senere trykk).

Et klassisk motiv i vår prospekthistorie.

Noe brunet, spesielt øvre halvpart og en mindre restaurering i himmelen.

15 000,-

74. (C.A. LORENTZEN) – JOHAN GEORG HAAS

«Vue de la Ville de Christiania»

Akvatint med farger, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene, men noe senere

Vakkert trykk av det klassiske Christianiaprospektet sett fra Ekeberg. Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet. I en dekorativ eldre treramme med sorte hjørner.

20 000,-

75. (C.A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

«Cataracte près de vieux Brugs Hammer»

Akvatint med farger, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene, men noe senere

Vakkert trykk med motiv som har vært antatt å være fra Hammeren i Maridalen. Men det knytter seg noe usikkerhet til dette. Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet.

7 000,-

76. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"La Citadelle D' Agershuus auprès la Ville de Christiania"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene, men trolig noe senere

DET KLASSISKE AKERSHUSMOTIVET SETT FRA AKER BRYGGE I FØRSTETRYKK.

Vakkert trykk av det klassiske Christianiaprospektet sett fra Ekeberg. Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet. Basert på et maleri av Lorentzen. En malerireplikk ble solgt hos oss i katalog 14. november 2006.

Et fint eksemplar.

10 000,-

77. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"Vue d' une place dans la Ville de Bergen nommé Engen, ou les militaires font leur exercices"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN ca. 1809

Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet. I en dekorativ eldre treramme med sorte hjørner.

Johan Georg Haas stakk to kobberakvatinter fra Bergen og begge er angivelig basert på Christian A. Lorentzens malerier. Det har vært spekulert på om foreleggene til disse to trykkene ikke er utført av Lorentzen, men heller har vært tegninger eller malerier utført av bergenseren J.C. Dahl i sin ungdom. Et lignende «Engenmotiv» utført av Dahl henger i Bergen Billedgalleri.

Litteratur: E.H. Schiøtz 620, I – 46, Schiøtz II side 420, H. S. Bakken "Bøker og bilder. En samling opptrykk…" Bergen 1970, Nasjonalmuseet 2014 Utstillingskatalog «Norge 1814 – Tidsbilder, Design og mote, Klassisk Christiania». Omtalt side 44 – 57 i Bodil Sørensens artikkel «Norge, hvor Udsigterne ere saa skiønne og foranderlige – Pauelsen, Lorentzen og formidlingen av det norske landskap»

10 000,-

78. (C.A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"L' AUVERTURE DU DESSUS D'UN FOURNEAU"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene

VAKKERT EKSEMPLAR FRA MASOVNENS INDRE PÅ BÆRUMS VERK.

Vakkert trykk av det klassiske Christianiaprospektet sett fra Ekeberg. Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet. I en dekorativ eldre treramme med sorte hjørner.

6 000,-

79. (C. A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"UN BÂTIMENT D' UNE FONDERIE DE FER"

Fargeakvatint, 30x40cm

KØBENHAVN 1790-årene eller kort etter

Utsikt med Smeltehytta på Bærums Verk. Fint førstetrykk.

Noe bruning i de brede margene.

10 000,-

80. (C.A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

"VUE DE STUBBE-LIAN"

Fargeakvatint, 29,5x40,2cm

KØBENHAVN 1790-årene, men noe senere

Viser godset "Ljan" i Hvervenbukten innerst i Bunnefjorden.

Eksemplaret har trykkfarger, men er trykket noe senere på 1800-tallet. I en dekorativ eldre treramme med sorte hjørner.

Godset var på denne tiden eid av Maren Juel Holter og Ole Christopher Wessel.

8 000,-

81. (C.A. LORENTZEN) – J.G. HAAS

«La Vûe de Grande Leer-Foss, chute d' eau au voisinage de Drontheim»

Fargerakvatint, 30,40,3cm

KØBENHAVN 1790-årene eller kort etter

Vakkert førstetrykk av det første av to Leerfossprospekter i Lorentzenserien stukket av Haas og Grosch.

3 000,-

ENGELSKMENNS INTERESSE FOR SAMENES LIV SATT LITT PÅ SPISSEN.

DETTE EKSEMPLARET AVBILDET I CLAUS HELBERGS BOK

82. ROWLANDSON & ACKERMAN & ISAAC R. CRUICKSHANK (1789 - 1856)

"Mr. Bullock's Exhibition of Laplanders."

Akvatint, svakt kolorert, 34,5x45cm

LONDON "February 8th, 1822"

ETTERSØKT ENGELSK TRYKK OM SAMENES LIV OG VIRKE.

Dette ere n av tre akvatinter som ble er utført i forbindelse med en utstilling i Egyptian Hall i London i 1822. (De to andre er "The Laplanders Return" og "Laplanders, Rein Deer &c. As Exhibited at the Egyptian Hall, Piccadilly. 1822"). Det var den norske samefamilien fra Røros, Jens og Karina Holm og deres fem år gamle sønn som ble bragt over til London og vist frem på utstilling. Initiativet til utstillingen kom i stand gjennom vitenskapsmannen Mr. William Bullock. Han fikk ideen fra Sir Arthur de Capell Brookes reise til Finnmark. Som scenebakgrunn ble det hengt opp tablåer forestillende Nordkapp og isødet. Reinsdyrene ble fraktet fra Norge, men de fleste overlevde ikke transporten over Nordsjøen.

Litteratur: Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" 163a and b under Bullock, Schiøtz II page 297, Claus Helberg "De første vandrere" side 34 and 35, Hauge side 195 og 198, dette eksemplaret avbildet side 197

10 000,-

83. WILHELM M. CARPELAN

"Vue De Qvamskleven. Et les Montagues à L' Ouest Du Lac Lilla Mjösen à Walders."

("Qvamskleven och Fjelltrakten, Vester om Lilla Mjösen."). Samtidig håndkolorert akvatint, 29,5x45,5cm

STOCKHOLM 1822

Motivet fra "Kvamskleven» ved Vangsmjøsa er tegnet og stukket av Carpelan selv.

"Ännu en gång har Hugakollens branter försvårat vägens anläggning. Qvamskleven, en backe der han dels är upmurad på berget, dels utsprängd ur detsamma, går til en svindlande höjd öfver vattenytan. Hela medlersta delen af Lilla Mjösen (Vangsmjøsa) visar sig härifrån med sina vilda omgifvelser…"

9 000,-

84. WILHELM M. CARPELAN

"XXI - Vue des environs de la cataracte de Riukandfoss en Vestfjorddal dans Le Övre Tellemarken"

Samtidig håndkolorert akvatint, 20,5x27,7cm

STOCKHOLM 1823

Fra den tredje delen av "Voyage Pittoresque".

6 000,-

STOR SAMLING PLANSJEVERK "ITINERARIA NORVEGICA"

ILLUSTRERTE BOKVERK FRA 1800 – TALLETS NORGE

Reisene og oppdagelsene, et bidrag til identitet og nasjonsbygging. Også som opptakt til den moderne turismen i Norge.

«Plansjeverkene er Rolls Royce-bøkene innenfor feltet Utlendingers Reiser i Norge».

(Cato Schiøtz i sitt foredrag om «Utlendingers reiser i Norge» hos Galleri Bygdøy Allé, 2. mars 2019)

Katalognummer 102, Randell, London 1854

VI PRESENTERER EN BETYDELIG SAMLING PÅ 23 PLANSJEVERK SOM SYNLIGGJØR EPOKEN GJENNOM EN KUNSTNERISK OG KULTURHISTORISK BOK- OG BILLEDSKATT.

MANGE AV BØKENE HAR SOLIDE EIERHISTORIER TILBAKE I TID FRA FLERE AV DE MEST KJENTE SAMLERE AV PLANSJEVERK.

KUNSTNEREN JAMES RANDELL TIL JARLEN AV LEICESTER, SIN REISEFELLE I NORGE SOMMEREN 1854:

«Edle Herre…Sikker som eg er på at De òg har slike varme kjensler for nordmenn og deira pittoreske land, har eg æra av å tileigna Dykk, min Herre, desse følgjande Utsikter i Noreg som eg håpar vil minna Dykk om det vedunderlege opphaldet De hadde der sist sommer».

Se side 66 hos Knut Markus «Ein Edens hage, Utlendingar opplever Hordaland» Oslo 2002.

I dag er det vel ikke en nordmann som ikke synes den norske naturen er enestående, storslagen og vakker. Landets natur sitter i det dypeste av folkesjelen. Men da de første kunstnerne, som gjerne var født i utlandet etter 1814 kom ut i distriktene med vill og urørt natur, møtte de ofte en lokalbefolkning som slett ikke var like begeistret. Naturen var ofte ikke annet verktøy enn for å overleve. Høye fjell og store fosser var egentlig bare skremmende og ofte til liten nytte. Skiftet i nordmenns oppfatninger av naturen og fjellet i særdeleshet fra 1814 til ca. 1870 er meget interessant. Fra de skremmende fjell til «Fjellheimen vår».

EN DEFINISJON AV PLANSJEVERK:

Når vi i antikvariatbokverdenen i dag bruker betegnelsen «Plansjeverk» om bøker med ett eller flere bilder trykt på separate plansjer med eller uten separat tekst, er dette direkte avledet av de engelske navnene «Plate books or colour plate books», eller på tysk «Ansichtenwerke» (prospektverk). Motivene på plansjene kan være ulike, fra topografiske bilder og folkedrakter til medisinske avbildninger. I et typisk plansjeverk er gjerne bildene/plansjene ofte trykket på litt tykkere og bedre papir enn eventuell tekst i samme verk. Men dette kan selvfølgelig variere. Et typisk plansjeverk har ofte avbildningene som en dominerende del av boken.

Plansjeverk, av hva vi har valgt som definisjon, er noe som hovedsakelig hører til fra 1700-tallets slutt og frem til fotografiets tidsalder mot slutten av 1800-tallet. Trykte plansjer innbundet i bøker og bokform er en videreføring av 1600/1700-tallets såkalte «Galleri-verker» der bildene gjerne ble hengt på veggen i en rekke eller serie. Det var sjelden riktig topografisk korrekte motiver, men romantikk og fantasi, og de hadde ofte mytologiske gjengivelser.

Opplysningstid med reiser til spennende naturmål, også i Europa, bidro til større behov for realistiske gjenskapninger av naturen og topografien. Det samme innenfor folkedrakter og medisinsk vitenskap. Kongen i København og hans 1700-tallsreiser bidro til starten, og kronprins Fredrik støttet økonomisk Christian A. Lorentzen og Erik Pauelsen og deres norgesreiser fra 1788. På grunnlag av deres malerier utførte Heinrich A. Grosch og Georg Haas en rekke kobberstukne prospekter som gjerne var fargetrykket. Disse trykkene kom over en lenger periode, og vi pleier ikke å definere dem som plansjeverk i vår betydning. De var nok aldri tenkt utgitt i samlet form innbundet.

Ut i fra ovennevnte momenter gir det da full mening å klassifisere tidsalderen til plansjeverk over Norge til 1800-årene. Hvor får vi lærdom til kunnskap om disse plansjeverkene? Eiler H. Schiøtz' to bøker «Utlendingers reiser i Norge» er helt fundamentale, og man må bare beundre ham for hva det var mulig å finne ut om historien og bakgrunnen til de ulike verk over Norge gjerne laget og utgitt av nettopp utlendinger. Hans internasjonale kontaktnett var uvurderlig.

Det ble etter hvert også i Norge utgitt og produsert viktige plansje- og billedverk. Men bakgrunnslitteraturen om utgiver eller produksjonene av disse hjemmeproduserte billedverkene er ofte langt svakere enn de utenlandske. Under denne kategorien er det fortsatt mange ubesvarte spørsmål både om opphavsmenn (var nok bare menn!) og utgivere. Med unntak av enkelte utgivelser av Christian Tønsberg, kan vi generelt si at de tidlige norskutgitte plansjeverk er svært sjelden vare.

Tidlig i 1800-årene har de fleste plansjeverkene kobberstukne plansjer, men ved litografiets inntog etter 1800 kommer det ganske raskt til å overta som trykkmedium. I norsk produksjon blir litografiet nesten totaldominerende da både Christiania og Bergen fra tidlig i 1820-årene får litografiske verksteder.

Katalognummer 90, W.M. Carpelan, Tittelbladet del I

Katalognummer 90. W.M. Carpelan, Fra Valdres

Katalognummer 94,
P.F. Wergmann, 1836

DET STØRSTE AKVATINTVERKET OVER FINNMARK.

PROVENIENSEKSEMPLAR SOM HAR TILHØRT BLANT ANNET SKIPSREDER PER MEYER OG ANTIKVARBOKHANDLER BJØRN RINGSTRØM

85. ANDERS FREDRIK SKJÖLDEBRAND (SVERIGE 1757 – 1834)

"VOYAGE PITTORESQUE AU CAP NORD."

Komplett bok, tverr-folio, 35x52cm. 3 tittelblad, tekst i tre deler, ett kart og 59 akvatintplansjer.

Fint samtidig helskinnbind av sprengt kalv

STOCKHOLM 1801 – 02

Verket har 29 plansjer fra Norge, bl.a. fra Altavassdraget, Nordkapp, Kautokeino og Måsøy.

Et fint eksemplar av det viktige billedverket med tilhørende tekst over Finnmark og Nordkalotten.

Proveniens: Ex-Libris Falk Simon, Skipsreder Per Meyer 1969. Nummer 356 i hans katalog fra 1969 «Per Meyers Bibliotek», Damms Antikvariat 1981, Antikvarbokhandler Bjørn Ringstrøms privatsamling, solgt direkte fra boet til Galleri Bygdøy Allé i 2016 slik at dette eksemplaret ikke var med på en av de mange auksjonene etter Ringstrøm.

Litteratur: Schiøtz nr. 966b, se Østby side 91 – 97 og 104 med flere avbildninger

30 000,-

MUSEUMSGJENSTAND - DEN ORIGINALE TRYKKPLATEN TIL MOTIVET «ALTEN»

86. ANDERS F. SKJÖLDEBRAND

"ALTEN, PORT DE MER"

Akvatinttrykket og den originale trykkplaten.
Akvatinten 27x45cm, kobberplaten 32x48,8cm.
Plansje XLI i bokverket ovenfor

STOCKHOLM 1801 – 02

UNIKT OBJEKT. KUNSTNERENS KOBBERPLATE TIL AKVATINTEN «ALTA»

Akvatinttrykket «Alten» var med i A.F. Skjöldebrands verk"Voyage pittoresque au Cap Nord". Tegningen til trykket er utført av Skjøldebrand som også var med i prosessen rundt arbeidet med kobberplaten. Det er en enestående begivenhet at vi har mulighet til å tilby en original trykkplate, og i tillegg er Altamotivet et av de viktigste motivene i billedverket. Platen er montert i en moderne ramme – kasse med innlagt ledlys som gir en spennende og virkningsfull effekt.

Proveniens: Svensk privatsamling

Litteratur: Eiler H. Schiøtz "Utlendingers reiser i Norge" nr. 966a, plansje 41 og 51, Nordnorsk Kunstmuseum "Voyage pittoresque – Reiseskildringer fra nord" Tromsø 2005, side 16 – 20

75 000,-

LOUIS PHILIPPE – KONGEN AV FRANKRIKES PERSONLIGE EKSEMPLAR. MED ET HÅNDSKREVET BREV, HANS PÅSKRIFTER PÅ 13 AV PLANSJENE, SIGNATUR PÅ TITTELBLADET OG BIBLIOTEKSSTEMPEL FRA CHÂTEAU DE NEULILLY

87. (Comte de Saint-Morys)

«Voyage pittoresque de Scandinavie»

Komplett plansjebok i førsteutgave med 24 akvatinter av J. Mérigot etter L. Belanger, med håndskrevet indeks, brev fra kongen og plansjene med påskrevete titler i blekk for hånd, minst 13 av disse er utført av Louis Philippe, kongen selv.

4to, 25,7x20cm. 24ss og 24 akvatintplansjer, ekstra håndskrevet tittel. Samtidig vakkert sprengt skinnbind med elegante gullinjer på deklene og rikt dekorert rygg. Vakre dekorerte forsatspapirer. Tittel felt på rygg og fordekkel i et felt av grønn maroquin.

LONDON, uten år, men 1802

UNIKT PROVENIENSEKSEMPLAR OG ET HØYDEPUNKT I EN HVER SAMLING RUNDT FINNMARK OG NORDKALOTTEN. BOKEN HAR ETTER LOUIS PHILIPPES EIERSKAP VÆRT I BIBLIOTEKET TIL DEN STORE FRANSKE BOKSAMLER JOSEPH RENARD (1822 – 1882).

Louis Philippe skulle bli en erfaren person innenfor feltet «å overleve revolusjoner». Allerede i 1795 besøkte han Nordkapp som anonyme «Mr. Müller». Reisen til nord satte dype spor for han som fra 1830 skulle bli konge av Frankrike. Louis Philippe var initiativmaker til å få Peder Balkes kunst til Louvre. Men ny revolusjon var på gang i 1848. Igjen måtte Louis Philippe pakke sakene sine å flykte, og ruten gikk til London under pseudonymet «Mr. Smith». Louis Philippe døde i landflyktighet i 1850. Vår bok ble sammen med kongens øvrige bokskatter igjen i slottet Chateau Neuilly. Det ble de kommende årene avholdt en rekke bokauksjoner i Paris over kongens samling og mange av bøkene fikk nye hjem i betydelige boksamlinger. En av disse var Renards samling. Av de 24 plansjene er 18 av motivene hentet fra Skjöldebrands «Voyage pittoresque au Cap Nord» (se nummer 85). Plansjene 15 – 24 har norske motiver, og det siste trykket er «Alta» med kongens påskrift. Denne boken har altså en sterk kobling til både Skjøldebrands bok og kobberplaten, se de to foregående katalognummer.

Proveniens: Louis Philippe, kongen av Frankrike 1830 – 1848, den franske samleren Joseph Renard, ca. 1850 – 1882, senere i engelsk eie.

Litteratur: Schiøtz nr. 897

75 000,-

ET IKON I NORSK FOLKEDRAKTSHISTORIE,

KOMPLETT «SENN» MED ALLE TILLEGSPLANSJENE, SAMLET 80 TRYKK

VAKKERT BUNDET OG OPPBEVART I KASSETT SIGNERT «MAGNUS MYHRA»

88. JOHANNES SENN – (J.F.L. DREIER)

"Norske Nationale Klædedragter Stukne i Kobber af J. Senn"

Komplett plansjeverk, 4to, 30x20,2cm. Komplett sett med alle 80 samtidig håndkolorerte kobberstikk, (74 nummererte + 6 tilleggsplansjer). Enkelte avvik på størrelsen på arkene.

Bundet i et meget elegant blått helskinnbind med tittelfelt på rygg med tilhørende fôret kassett (Magnus Myhra)

KØBENHAVN 1812 – 15

En komplett "Senn" med alle de seks ekstraplansjene hører til det ypperste i den norske bokverdenen og er et ikon blant norske samlerobjekter. Vårt eksemplar ble anskaffet av Harald Salvesen fra Damms Antikvariat Jubileumskatalog i 1993 og det ble da presentert med dette påkostede og vakre bindet innlagt i kassett.

Senns forelegg til draktplansjene anses å være tegninger utført av Johan F.L. Dreier som skal ha tilhørt en samling eid av Grev Moltke.

Proveniens: Harald Salvesens samling 1993 - 2017. Innkjøpt hos Damms Antikvariat i Oslo 1993, Privat norsk samling 2017 - 2019

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind II (Dreier), Østby side 145

220 000,-

MEGET FINT EKSEMPLAR AV «FIRST ISSUE» AV SAMLET UTGAVE

89. (JOHN WILLIAM EDY) – UTGIVEREN BOYDELL

"PICTURESQUE SCENERY OF NORWAY: WITH THE PRINCIPAL TOWNS FROM THE NAZE, BY THE ROUTE OF CHRISTIANIA"

Komplett plansjeverk med tittel, tekst og indeks og 80 håndkolorerte akvatinter trykket med fargetoner. Arkene vannmerket med dateringer fra 1807 – 16.

Folio, 46,2x32,5cm. I ett samtidig engelsk helskinnbind med super ex.libris (hosebåndordenes device) på begge deklene, disse også med forgylte linjer. Ryggen rikt dekorert med gullmønster og tittel. («Rebacked», falsene forsterket). Den såkalte "First issue-utgaven" på stort papir med plansjene 1 – 10 uten nummer, plansje 72 er feilnummerert og korrigert med blekk, to smusstittelblad og to tittelblad, og innholdsfortegnelse både på norsk og engelsk.

LONDON, i samlet utgave 1820

Tidligere i katalogen ble vi fortalt om de to engelske kunstnere John William Edy og William Fearnside som besøkte kystlinjen Hellesund – Christiania – Svinesund sommeren 1800. Det påtenkte bokprosjektet basert på tegningene fra reisen dro ut i tid. Først i 1811 ble arbeidet med kobberplatene påbegynt og verket «Picturesque Views and Scenery of Norway» ble i 1820 ferdigstilt med 80 akvatinter og tekst til bildene. Prospektene ble trykket i fargetoner for så å bli håndkolorert. Noen år senere utkom en ny utgave av en annen utgiver, og de ønsket å fjerne den gamle forlagsadressen. Måten det ble gjort på var å beskjære papiret. Bladene ble denne gangen noe sterkere kolorert for hånd, antagelig for å kompensere for plateslitasjer.

Bare enkelte lette flekker her og der.

Proveniens: Privatsamling Oslo, innkjøpt hos Cappelens Antikvariat ca. 1960

250 000,-

200-ÅRSJUBILEET FOR «DEN KUNSTNERISKE OPPDAGELSEN» AV TELEMARK

WILHELM MAXIMILLIAN CARPELAN

(FINLAND 1787 – STOCKHOLM 1830)

RESA TIL ÖFRE TELLEMARKEN OCH RIUKAND-FOSSEN

«Bland de delar som, i syd-östra delen af Norige, skära djupt in i hufvudberget, torde få, i sköna och förvånande taflor öfverträffa Vestfjordalen i Öfre Tellemarken»

Carpelans egne ord i innledning til Hefte III Stockholm 1823

Reisen startet i Christiania 16. august 1820. Reiseruten var Christiania – Kongsberg – Bolkesjø – Vestfjorddalen – Rjukanfossen – Christiania. I 1823 foretok Wilhelm M. Carpelan en ny Telemarksreise da med sterkt fokus på hans planlagte nye Norgeskart. Det banebrytende arbeidet for norsk kartografi «Kart over Det Sydlige Norge» utkom i Stockholm 1826.

I 1819 hadde William M. Carpelan foretatt to reiser fra Christiania gjennom Valdres og over Filefjell ned til Lærdal. Prospektene fra denne reisen er pionerarbeider innen avbildningen av Jotunheimen og for den «kunstneriske oppdagelsen» av Sogn. Fjorårets jubileum ble markert med en stor utstilling sammen med Johannes Flintoe i «Munthehuset» i Luster.

«EN KOLORERT CARPELAN
– ET MESTERVERK I FREMSTILLINGEN AV FJELLHEIMEN»

90. WILHELM MAXIMILLIAN CARPELAN

"Voyage pittoresque aux Alpes norvégiennes."

Tverr folio, 42x54,7cm. Del I – II – III, komplett med 24 akvatinter på 18 blad i tillegg til 3 tittelvignetter på tittelbladene. Tekstbind på fransk. Alle de 27 plansjene har samtidig håndkolorering utført av Werner på oppdrag fra utgiveren. To samtidige uniforme bind (plansjebindet med skinnrygg, tekstbindet med senere sjirtingrygg) med grønnspraglet overtrekkspapir. Tittelfelt i maroquin med gullskrift på begge bind. (noen lette skraper, skinnet på plansjebindet noe slitt, falsene forsterket med japanpapir, hjørner lettere støtt)

STOCKHOLM 1821, 1822 og 1823

EN ORIGINALKOLORERT UTGAVE AV «CARPELAN» I VAKKER FREMTONING MÅ REGNES SOM ET AV HOVEDVERKENE BLANT PLANSJEVERKENE OVER NORGE.

Wilhelm M. Carpelan (Töfsala i Finland 1787 – Stockholm 1830) er sammen med Johannes Flintoe (København 1787 – 1870) regnet blant pionerene i norsk reise- og kunstliv. Carpelan kom til Christiania som adjutant for den svenske stattholderen grev J.A. Sandels og fikk i oppdrag å bringe stattholderen trygt til Bergen sommeren 1819. Blant annet gjennom yrket som offiser var Carpelan utdannet i tegning og kartografi, og han utførte på sine Norgesreiser en rekke skisser og studier, gjerne i akvarell eller gouache. Flere av disse ble stilt ut på den nylig grunnlagte Tegneskolen i Christiania i 1820. Det kan nevnes at det er Carpelan som står bak det første kunstneriske verket over Jotunheimen i norsk kunst da han og reisefølget gjør en stopp på Murklopphøgda på Filefjell 31. juli 1819.

Wilhelm M. Carpelan var ikke bare tegner og maler, men var nok kanskje en enda dyktigere grafiker. I Sverige regnes han som en foregangsmann i faget. Nettopp Johannes Flintoe fikk sin lærdom i akvatintteknikken gjennom Carpelan. Så grundig gikk Carpelan til verks i kunstnerskapet at han til slutt døde av det. Giftgasser fra arbeidet med akvatinter tok knekken på ham 43 år gammel. Wilhelm M. Carpelans hovedverk som kunstner «Voyage pittoresque» er delt inn i tre deler med hvert sitt tittelblad. Del I omfatter starten på en vestlandsreise fra Christiania over Ringerike ned Krokkleiva og opp til Fagernes. Del II beskriver fortsettelsen frem til Suletind, mens del III er i helhet viet Telemark. Carpelan foretok en ny reise hit i 1823, men tegningene til Telemarksmotivene i plansjeverket stammer ganske sikkert fra 1820-reisen. Norsk Kultursenter har i sine samlinger på Koppang tre signerte prøvetrykk av Telemarksmotivene datert allerede i 1822. Det er kanskje i denne del III av verket vi finner flere av de klassiske prospektene som har gjort Carpelan berømt. Flere av motivene har hatt betydelig innflytelse på oppfatningen av Telemark gjennom tidene. I kolorert tilstand har motivene i sin fremtoning likhet med enkelte kjente internasjonale kunstverk fra perioden. Flere av trykkene gir assosiasjoner til å kunne være inspirert av japansk grafisk kunst.

Noen flekker på enkelte plansjer og i tekstbindet, en ca. 3cm restaurert rift i venstre marg av tittelbladet, men som helhet et svært vakkert sett.

Proveniens: Svensk privatsamling frem til 2016

Utstilling: Norsk Kultursenter, Koppang 2017 - 2019

Litteratur: Schiøtz I, 193, Østby side 109 – 113, 142, 147, 154 – 155, 157, 165 og 184 med flere illustrasjoner

275 000,-

Pont dans la vallée de Kohldalen
au pied de la montagne de Gousta en Øvre-Tellemarken.

MED AKVATINTER BASERT PÅ KEILHAUS TEGNINGER FRA JOTUNHEIMEN 1820

91. WILHELM MAXIMILLIAN CARPELAN

"VUES NORVÉGIENNES"

4to, 25x20,5cm. Del I – II, komplett. Tekst og 8 akvatinter. Eldre ryggsjirtingbind

STOCKHOLM 1826 – 27

Dette sjeldne verket, «Lille Carpelan», utkom etter Wilhelm M. Carpelans tilbakeflytting til Stockholm og inneholder tre prospekter fra Haldensområdet, ett over Drammen, to fra Mugnafjell (etter Keilhau), Seljord og Aurlandsdalen (etter T. Fearnley).

I motsetning til billedverket «Voyage pittoresque» beskrevet ovenfor, ble «Lille Carpelan» kun utgitt sort – hvitt. Det er i år 200 år siden geologen Baltazar Keilhau sammen med Christian Peder Boeck og reinjeger Ole Urdi foretok den banebrytende turen i Jotunfjellene (senere av A.O. Vinje kalt Jotunheimen). Proveniens: Trolle Bonde, Ericksbergs Slott, Damms Antikvariat

Tittelblad og tekst noe brunet.

Litteratur: Schiøtz I, 194, Østby side 111 og 112

25 000,-

92. ARTHUR DE CAPPEL BROOKE

"Winter sketches in Lapland, or Illustrations of a journey from Alten on the shores of the Polar Sea in

60 55" North lat. Through Norwegian, Russian, and the Swedish Lapland to Torneå..."

Komplett plansjeverk, folio, 57,5x44,5cm

Original kartonasjebind med nyere rød skinnrygg, med en original gravyr på fordekkelet.

Med to tittelblad på engelsk og fransk og med 24 sort-hvite litografier

LONDON 1826

Viktig litografisk plansjeverk over Finnmark og samiske forhold. 15 eller 16 av motivene er norske.

De store og praktfulle litografiene eksisterer i tre varianter i følge Schiøtz: «Sort/hvitt trykket på India-papir og oppklebet, håndkolorert, eller trykket i fargetone gul eller grønn». NB! Vårt eksemplar avviker fra dette da plansjene er i sort/hvit, men trykt rett på papiret.

ET UTSØKT EKSEMPLAR.

Proveniens: Antikvarbokhandler Bjørn Ringstrøms privatsamling frem til 2016, norsk privatsamling 2017 - 2019

Litteratur: Schiøtz 145a, Østby side 101 – 102 og 144

30 000,-

93. MICHAEL GUSTAF ANCKARSVÄRD

«Samling af svenska och norrska utsigter tecknade efter naturen af C.J. Fahlcrantz, August och Michael Anckarsvärd, litografierede och utgifna av M.G. Anckarsvärd»

Komplett bokverk med tekst og 50 litograferte plansjer hvorav 18 har norske motiver

Folio, 42,8x29,8cm. Senere ryggskinnbind, tittel på rygg i gull

STOCKHOLM (uten år, men 1830 – 37)

Plansjene i dette eksemplaret er på «chinesisk papir», se Schiøtz. Reisen som lå til grunn for verket fant sted i 1827. Plansjene viser byer og steder som Christiania, Tistedalen, Fortundalen, Vossevangen, Borgund og Sogn, Trondheim, Møre og Romsdal og Molde.

Litteratur: Schiøtz nr. 18a, Østby side 113 – 119 med illustrasjoner, Ulla Frost «Till Norge! En voyage pittoresque År 1827» Eskilstuna 1997

6 000,-

94. PETER C.F. WERGMANN (1802 – 69)

"Norge, fremstillet i lithographerede Billeder efter Naturen Af P.F. Wergmann, Landskabsmaler…Første Bind"

Plansjeverk med tilhørende tekst og register, Del 1 (av 2). Oblong 8vo, 18x23,5cm. Med 47 (av 48) litografier, samtlige MED DEN VAKRESTE HÅNDKOLORERING SOM KANSKJE ER UTFØRT PÅ NOE NORSKPRODUSERT PLANSJEVERK.

Tittelblad og beskrivende tekst til alle prospektene. Innbundet i et samtidig ryggskinnbind etikettmerket "Bunden af F. Geisler i Tromsö." med ryggtittelen "Norge, Et Malerisk Atlas" (noe slitt jevnt over, ryggen forsterket, bokblokken var noe løs i bindet og er blitt festet)

CHRISTIANIA "Paa Forfatterens Forlag" 1836

Selv om vi her presenterer "bare" del 1 av Wergmanns "Norge, fremstilled i lithographerede Billeder…" og at det også mangler en plansje ("Rød"), så er dette likevel en aldri så liten begivenhet i denne katalogen. Kolorerte eksemplarer av Wergmanns hovedverk hører nemlig til de store sjeldenheter i norsk prospekthistorie. Vi har tidligere bare hørt om ett eksemplar og det ble omsatt i Damms Antikvariats Jubileumskatalog 1993. Det beskrives der som det eneste kolorerte eksemplaret antikvariatet da hadde sett og at koloreringen med stor sannsynlighet er utført av Wergmann selv. Del to av plansjeverket utkom i 1837 og inneholdt 36 plansjer. Den første delen utkom heftevis med fire trykk i hvert hefte.

Håndkoloreringen i vårt eksemplar er enestående og fremstår med en patina og glans som gjør boken til et kunstnerisk verk. Dette første bindet inneholder bl.a. prospekter fra Halden og Tistedalen med Svinesund, Christiania i tre blad, Ekebergbakken, Maridalen og Akershus festning, Bergen, Stavanger, Farsund, Bolkesjø, Suletind, Trondheim og Hammerfest.

Mangler plansjen "Gaarden Rod ved Frederikshald". Noen få plansjer har vært litt frynsete i kanten og blitt restaurert med japanpapir, mest utsatt er arket side 75/76 og plansje XLVI "Grovehullet" samt registerbladet. Et rent og fint eksemplar.

(Ref: Harald Salvesen "Wergmann-Litografier", en grundig oversikt laget som stensil i 1961, nr. 28, Norsk kunstnerleksikon bind 4, Roderick Rudler "Den første nasjonale scenograf i Norge" i St. Halvard 2. hefte 1974 side 65 - 99)

65 000,-

ORIGINALKOLORERT EKSEMPLAR AV FØRSTE BIND «WERGMANN», ET IKON BLANT NORSKE PLANSJEVERK

Norge,
fremstillet i lithographerede Billeder
EFTER NATUREN.

ET EKSEMPLAR I DE ORIGINALE HEFTENE

95. PETER C.F. WERGMANN (1802 – 69)

"NORGE, FREMSTILLET I LITHOGRAPHEREDE BILLEDER EFTER NATUREN AF P.F. WERGMANN, LANDSKABSMALER…FØRSTE OG ANDRE BIND"

Plansjeverk med tilhørende tekst og register, Del 1 og 2. Oblong 8vo, 20x25cm. Samlingen inneholder alle 12 heftene av bokens første del + register. (Mangler plansjen Carl den Tolvtes Minde i hefte 2). Del 2 er representert med 5 hefter (av 9), plansje 4 i første hefte mangler. Med samlet 66 litografier (av totalt 84). Fem av trykkene er innrammet.

CHRISTIANIA "Paa Forfatterens Forlag" 1836

Selv om eksemplaret vi presenterer ikke er komplett er dette likevel en bokskatt i norsk kulturhistorie. De sjarmerende litografiene er her i sin originale form og utgitt i de sjeldne hefteomslagene delvis med håndskrevne nummerkorreksjoner.

55 000,-

NOK EN RARITET BLANT NORSKPRODUSERTE PLANSJEVERK

TROLIG TIDLIGERE I JONAS SKOUGAARDS SAMLING

96. JOHANNES FLINTOE

(KØBENHAVN 1787 – 1870)

"Scener af Reiselivet i Norge - Skisserede og lithographerede af J. Flintoe. Med en kort Text, udarbeidet af M. C. Hansen". Tverr 4to, 20x26,8cm. Med ett for- og bakomslag og 9 litografier utført av Flintoe og seks tekstsider på tre ark forfattet av Mauritz C. Hansen.

Nyere (ca. 1990) meget elegant engelsk skinnbind signert Sangorski & Sutcliff / Zaehnsdorf, tittel på rygg og fordekkelet

CHRISTIANIA hos Winther 1838 - 40

Dette er alt som kom, og er de tre første heftene av et påtenkt større verk basert på Flintoes reisetegninger fra 1819 og senere (40 av disse er i Nasjonalmuseet), men utgivelsen stoppet med de ni trykkene. Boken er bundet med det fremre omslaget til 1. hefte som også fungerer som tittel, og med ett bakre omslag.

En komplett «Reiselivet» med teksten til M.C. Hansen hører til noe av det sjeldneste innenfor norsk bokproduksjon rundt plansjer. Det er mange betydelige samlinger gjennom tidene som enten ikke har hatt boken eller at den har vært ukomplett.

I forbindelse med ombinding av boken i London ble bladene renset og konservert av profesjonell konservator.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind 1, Messel "Oppdagelsen av fjellet", Østby side 153 - 163

Proveniens: Med stor sikkerhet fra Jonas Skougaards samling, solgt på Skougaard Auksjon nr. III, 10. november 1970, katalognummer 179. Fra samlingen til Cato Schiøtz, privat samling

50 000,-

DEN KOLORERTE VERSJONEN AV DET BERØMTE ENGELSKE PLANSJEVERKET

97. ADALBERT BEAUMONT

"Sketches in Denmark, Sweden, Lapland & Norway"

Stor folio, 53,8x36,7cm. Komplett eksemplar med alle blad, også dedikasjonsblad og innholdsfortegnelse (disse to er klebet sammen) og 24 plansjer, samtlige med en usedvanlig vakker original håndkolorering og trykket på tykt papir.. (Type C, se nedenfor).

Forlagets originale skinnbind med tekst på fordekkelet og tekst på rygg (bladene løse fra bokblokken)

LONDON 1840

Reiseåret til Norge var 1836 og Adalbert Beaumonts reisefølge er innskrevet i Hardangerprosten Niels Hertzbergs gjestebok (se Schiøtz II side 275). Med plansjer som viser bl.a. Nordkapp, Trondheim, Borgund, Bergen, Christiania, Halden. Det eksisterer fire varianter av boken. A: Med alle plansjene i trykktone, ukolorert. B: Med plansjen av Nordkapp kolorert. C: Med samtlige plansjer håndkolorert. D: En spesiell luksusutgave. Her er samtlige plansjer kolorert og de er klippet ned til billedmotivet for deretter å ha blitt klebet opp på tykk kartong. Teksten er påført med blyant på kartongen (se neste nummer for denne varianten).

Noen pletter på tittelbladet, ellers et svært vakkert sett av en viktig plansjebok.

Proveniens: Overlege Johan Schweigaard (Kragerø 1846 – 1919). Senere gjennom arv i familien.

Litteratur: Schiøtz nr. 66, Østby side 102 – 103

70 000,-

98. ADALBERT BEAUMONT

«SKETCHES IN DENMARK, SWEDEN, LAPLAND & NORWAY»

UNIKT EKSEMPLAR MED ENESTÅENDE PROVENIENS FRA LORD SPENCERS SAMLING. Variant D, luksusutgaven med plansjene kolorert og klebet på tykk kartong med titlene påført med blyant. Lord Spencers særeksemplar med hans ex-libris. Stor folio, 54,8x48,5cm. Mørk grønn maroquin trukket på tykke trepermer med overdådig gullforgylling på rygg og dekler, helt gullsnitt.

Løst vedlagt er dedikasjonsbladet og innholdsfortegnelse med beskrivelsene

LONDON 1840

UNIKT PROVENIENSEKSEMPLAR SOM I HVERT FALL HAR BEFUNNET SEG I NORGE FRA 1950-TALLET.

Proveniens: Lord Spencer, hans særeksemplar og spesielt bundet for ham, Cappelens Antikvariat "Skandinavica Bøker-Karter-prospekter" 1956, katalognummer 3, Per Meyers samling med nummer 330 i hans katalog, Antikvar Lunge Larsen: Katalog 64 november 1975 "Fra Per F. Meyers Bibliotek Bøker og Grafikk", katalognummer 134, Pål Sagens privatsamling frem til 2015, deretter i privat norsk eie frem til 2019

Litteratur: Schiøtz nr. 66, Østby side 102 - 103

150 000,-

ET LUKSUSEKEMPLAR FRA DEN ENGELSKE ADELEN, SENERE I SKIPSREDER PER MEYERS BIBLIOTEK

DET VIKTIGSTE OG MEST OMFATTENDE PLANSJEVERKET OVER NORDOMRÅDENE.

KOMPLETT EKSEMPLAR FRA BIBLIOTEKET PÅ ERICKSBERGS SLOTT I SÖDERMANLAND

99. PAUL GAIMARD

"Voyage de la Commision scientific du Nord , en Scandinavie, en Laponie, au Spitsberg et aux Feröe pendant les années 1838, 1839 et 1840, sur la corvette La Recherche...M. Paul Gaimard"

3 bind tverr-folio, 35x54cm, ett bind folio 50x34cm. Samtidige skinnbind.

Bind I og II utgjør "Atlas historique et pittoresque"og er komplett med 311 plansjer.

Bind III inneholder "Atlas de physique, ""Atlas géologique…de M.E. Robert", "Atlas géologique… de M. Durocher" og "Atlas de zoologie". Samlet 139 plansjer.

Med de tilhørende 26 tekstbind i sine originalbind bestående av 26 deler, "Livraisons" i 8vo, 23x15cm

"Relation du voyage, Météorologie, Magnetismé terrestre, Aurores boréales, Géologie, minéralogie et métallurgie (M.E. Robert), Géologie, minéralogie, métallurgie et chimie, Astronomie et hydrographie, Littérature scandinavie, Histoire de la Scandinavie"

PARIS ca. 1842 - 1856

ET KOMPLETT SETT AV DET MEST OMFATTENDE LITOGRAFISKE VERKET OVER SKANDINAVIA MED FÆRØYENE, SVALBARD, RUSSLAND OG BALTIKUM. "GAIMARD" MED ALLE TEKSTBINDENE ER DET VIKTIGSTE 1800-TALLS VERKET SOM BESKRIVER NORD-NORGE, NORDOMRÅDENE OG DEN SAMISKE BEFOLKNING.

Dette er det fullstendige trykte dokumentasjonsmaterialet til den berømte franske ekspedisjonen til nordområdene ledet av den franske marinelegen Paul J. Gaimard. Ekspedisjonen blir også kalt "La Recherche" etter navnet på ekspedisjonens hovedskip. Ekspedisjonen fikk direkte støtte i form av penger og andre ressurser fra franskekongen Louis-Phillippe, men blir også regnet som en av de første store internasjonale samarbeidsekspedisjonene. Franskekongen Louis-Phillippe (innsatt 1830, flyktet til London i 1848) hadde allerede i 1795 vært på Nordkapp, men da som anonym reisende grunnet revolusjonstider i Frankrige (se katalognummer 87).

Blant de kjente franske kunstnere som bidro til arbeider i dette enorme prosjektet er Auguste Mayer, Charles Giraud, Barthelemy Lauvergne og F. Biard.

Proveniens: Baron Carl Jedvard Bonde, Ericksbergs Slott i Södermanland, hans ex-libris, boksamlingen oppløst og spredd gjennom flere salg og auksjoner, Bjørn Löwendahl, Stockholm, Ruuds Antikvariat, Oslo, Kunstantikvariat PAMA (2010), privat samling

Litteratur: N. M. Knutsen og P. Posti "La Recherche, En ekspedisjon mot nord" Tromsø 2002, E. H. Schiötz "Utlendingers reiser i Norge" nr. 353 og tilleggsinformasjon i del II, Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø 2005 "Voyage pittoresque - Reiseskildringer fra nord" sidene 22 – 24

250 000,-

«THE RUTLAND COPY» - SENERE EN UNIK NORSK PROVENIENSREKKE. EN ORIGINALKOLORERT «SMITH», ET EKSEMPLAR UTEN FLEKKER. BOKEN HAR BLANT ANNET STOR INTERESSE FOR TELEMARK

100. ALFRED SMITH

"Sketches in Norway and Sweden. Drawn on stone from the original sketches by Henry Warren"

Rødt forlagsoriginalt skinnbind (noen skraper, bokblokken festet og falsene forsterket)

LONDON (uten år), men 1847

Folio, 45,5x37,7cm. Komplett eksemplar med tekst, 16 innklebede litografiske bilder og 10 litografiske plansjer. Et av meget få eksemplarer der plansjene ble håndkolorert. Dette er dessuten et enestående eksemplar uten de sedvanlige plettene og bruningen.

Åtte av plansjene har norske motiver: Hitterdal Stavkirke, Rjukanfossen, Folgefonna, Vøringsfossen, Hardangerfjorden («Banksnæs»), «Bolstadoren» og Romsdalshorn.

Proveniens: Ex-Libris «Rutland», eksemplaret direkte innlevert av Lorden og solgt hos Christie's i London, Per Meyer «Per F. Meyers Bibliotek» Oslo 1969, nr. 357, Antikvar Lunge Larsen, Bekkestua: Katalog 64 november 1975 "Fra Per F. Meyers Bibliotek Bøker og Grafikk", katalognummer 143, Hannås, London 1982 (kr. 16500), Eiler H. Schiøtz, videre til Cato Schiøtz, privat samling 2016 – 2019, Galleri Bygdøy Allé

Litteratur: Schiøtz 976, Østby side 103 – 103 og 158 med én illustrasjon

125 000,-

101. GEO. M.W. ATKINSON

"Sketches in Norway taken during a yachting cruise in the summer of 1852"

Komplett eksemplar, tverr folio, 38,5x50cm. Med litografert tittel, 22 plansjer og ett kart.

Samtidig grønt ryggskinnbind med gule forsatspapirer(rygg med skraper, noen flekker på deklene, falsene er forsterket)

CORK, England (uten år, men 1853)

Et av de klassiske engelske plansjeverkene basert på en Norgesreise sommeren 1852. 21 plansjer og ett kart. Med viktige og tidlige litografier av bl.a. Bergen, Vossevangen, Odda, Stavanger og laksefiske ved Egersund.

En gjennomgående fuktflekk i øvre marg, på noen av plansjene berører den så vidt motivet. Noen flekker og de tre første bladene har en svak hjørnebrett.

Proveniens: Trolig Per Meyers eksemplar, nr. 329, se hans katalog fra 1969. Damms Antikvariat 1982, privat samling.

Litteratur: Schiøtz nr. 32, Leif Østby «Med Kunstnarauge» side 104 – 105 med en illustrasjon. Knut Markus «Ein Edens hage, Utlendingar opplever Hordaland» Oslo 2002. Se blant annet side 31, 36, 37 og 83

15 000,-

SJELDENT EKSEMPLAR AV «RANDELL» I VAKKER FORLAGSKOLORERING

102. JAMES RANDELL

"Views in Norway from original pictures"

Folio, 63x48cm. Komplett eksemplar med tekst og 12 litografiske plansjer, samtlige med vakker original håndkolorering. Mesterbind utført av Sangorski & Suttcliffe i England i stil med originalbindet.

LONDON 1854

VI PRESENTERER ET AV DE FÅ ORIGINALKOLORERTE EKSEMPLARENE.

James Randell var kunstner og fulgte jarlen av Leicester på hans reise i 1854. Det komplette billedverket utkom allerede ved juletider samme år, og Randell har blant annet følgende ganske rosende ord å si til jarlen: «Edle Herre…Sikker som eg er på at De òg har slike varme kjensler for nordmenn og deira pittoreske land, har eg æra av å tileigna Dykk, min Herre, desse følgjande Utsikter i Noreg som eg håpar vil minna Dykk om det vedunderlege opphaldet De hadde der sist sommer».

Vårt eksemplar ble ca. 1990 ombundet i London. Det skadete originalbindet ble hos Sangorski & Suttcliffe erstattet med et nytt praktbind i stil med det opprinnelige.

Hjørneskade på tittelbladet og en reparert rift, et par plansjer med svak fuktskjold i øvre marg.

Proveniens: Eiler H. Schiøtz, J.W. Cappelens Antikvariat – Cappelens Kunst- og Bokauksjoner "Itineraria Norvegica III", Oslo 1990, Kunstantikvariat PAMA «Slik så gamle Norge ut» 2003, katalognummer 150, Cato Schiøtz, deretter i norsk privatsamling 2015 – 2019.

Litteratur: Schiøtz nr. 842, Østby side 104 og 106 med illustrasjon, Knut Markus «Ein Edens hage, Utlendingar opplever Hordaland» Oslo 2002. Se side 66 - 69

120 000,-

Se også illustrasjon av bind og plansje side 55

103. A. WAROCQUÉ

"Souvenir de voyage en Suède, Norwège et Laponie"

Folio, 39,8x55,5cm. Komplett eksemplar med gravert tittelblad og 20 kolorerte litografiske plansjer.

Samtidig dekorativt rødt ryggskinnbind, tittel i gull på rygg. Tittelarket skrevet i gull.

(Noen slitasjespor, ryggen forsterket, men ryggstripen er bevart)

BRUXELLES 1857

Har vært regnet som et av de sjeldneste av de klassiske plansjeverkene fra Norge ("Da verket er overmåte sjeldent – visstnok utgitt i kun 100 eksemplarer", se Schiøtz I side 516).

Reisen som grunnlag for verket ble foretatt i 1869. De 12 plansjene viser bl.a. Christiania, Nordkalotten, Torghatten, Lofoten, Raftsund, Lofoten, Bergen og «Langaardsund» ved Kragerø.

Noen svake pletter her og der, mest på forsatspapirene, plansjene er genrelt rene og fine.

Proveniens: Norsk privatsamling

Litteratur: Schiøtz nr. 1147, Schiøtz II side 537 med korrigert navn, Østby side 104

25 000,-

«ANGIVELIG KUN 100 TRYKTE EKSEMPLARER»

104. COSTUMES DE SUÈDE, NORVÉGE, HOLLANDE ET ALLEMAGNE

2 bind, folio, begge ca. 31x24cm

Bind I med 20 håndkolorerte stålstikkplansjer, derav 7 norske. Bind II også med 20 plansjer derav 3 samiske.

Privat skrevet innholdsfortegnelse.

Senere biblioteksbind

PARIS ca. 1860

De syv norske draktplansjene viser folkedrakter fra Nummedal, Hallingdal, Telemark og Osteröen utenfor Bergen. Bind II med tre samiske draktplansjer. Plansjene er utført etter en rekke kjente kunstnere som Belin, Girardet, Sharles og Verveer.

Proveniens: Tidligere i Haverhill Public Library – James E. Gale Fund

5 000,-

105. HARALD LYCHE

"Drammen med Omegn 8 Billeder med oplysende tekst"

Tverr 4to, 26,3x36cm. Komplett med dekorert litografisk omslag og åtte litografier med tilhørende tekst. Samtidig ryggskinnbind, rødt tittelfelt i skinn med gullskrift på fordekkelet (ryggen slitt og noe oppsprukket, hjørnene støtt)

DRAMMEN 1862

MEGET SJELDENT VERK DA STØRSTEDELEN AV OPPLAGET I 1866 SKAL HA GÅTT MED I DEN STORE BYBRANNEN I DRAMMEN.

Plansjene er: Drammen seet fra Rebbansbakken, Drammen med broen, Udsigt over Dramsfjorden med omgivelser, Paradisbakkerne, Parti af Eker ved Mjöndalen, Udsigt over en deel af Eker og Fiskumvandet, Prindsesse Sophies Udsigt, St. Olafs Bad i Modum. Syv av trykkenes forelegg er utført av Drammensmaleren Harald Oscar Andersen (Drammen 1836 – 1871). De fire siste plansjene med en fuktflekk i nedre marg. Proveniens: Samtidig signatur «Johannes Sveaas», med kulepenn: «Til Anne fra Mai 27.12.1982» Litteratur: Arne I. Hoem "Drammen og Omland i Gamle Dager" Drammen 1980, side 52 – 61, kun sett den til salgs en gang".

25 000,-

106. ELIJAH WALTON

"The coast of Norway, from Christiania to Hammerfest"

Folio, 33,5x42,3cm. Komplett plansjeverk med tekst og 12 kolorerte trykk basert på en reise som fant sted i 1869.

Med det originale fiolette sjirtingbindet (noe bleket)

LONDON 1871

Proveniens: Eiler H. Schiøtz, J.W. Cappelens Antikvariat – Cappelens Kunst- og Bokauksjoner "Itineraria Norvegica III", Oslo 1990, Cato Schiøtz, norsk privatsamling 2015 - 2019

Litteratur: Schiøtz nr. 1144, ikke hos Østby

6 000,-

I ET LUKSUSBIND AV JOSEPH ZAEHNSDORF

"GAMLE NORGE"

RAMBLES AND SCRAMBLES

IN

NORWAY

BY ROBERT TAYLOR PRITCHETT

WITH MORE THAN ONE HUNDRED AND TWENTY ILLUSTRATIONS

LONDON
VIRTUE & CO., LIMITED, 26, IVY LANE
PATERNOSTER ROW
1879

107. ROBERT TAYLOR PRITCHETT

«GAMLE NORGE – RAMBLES AND SRAMBLES IN NORWAY. WITH MORE THAN ONE HUNDRED & TWENTY ILLUSTRATIONS»

Folio, 31,8x24cm

Vakkert lyst skinnbind (signert Joseph Zaehnsdorf). Indre og ytre denteller forgylt. Helt gullsnitt.

LONDON 1879

ET KLASSISK VERK BLANT «UTLENDINGERS REISER I NORGE» OG DETTE ER LUKSUSUTGAVEN TRYKT PÅ STØRRE OG BEDRE PAPIR.

Reisen foregikk blant annet til Kristiansand, Kristiania, Telemark, Hardanger, Romsdalen og Ålesund.

Proveniens: Trolig forfatterens eget eksemplar, Paul Dee, USA, privat samling

Litteratur: Knut Markus «Ein Edens hage, Utlendingar opplever Hordaland» Oslo 2002. Se side 11, 17, 21, 45, 46, 123, 127, 128

8 000,-

FOTOGRAFIER, HÅNDSKRIFTER OG MANUSKRIPTER

FREDERIK IV OM NORSKE FORHOLD 1704 - 1705

108. «FREDERIK DEN FIERDE AF GUDS NAADE KONGEN TIL DANNEMARK OG NORGE»

(Konge 1699 – 1730)

8 kongelige skrevete handlinger fra Frederik IV med relasjon til Frederik Gabel (Bremen 1645 – København 1708), riksstattholder i Norge fra 1699 og amtmann i Akershus. Skrevet med blekk på 4 siders ark, folio, 31,5x20cm. Med segl og adresser. Dokumentene er datert i perioden 19. februar 1704 – 26. desember 1705. Alle dokumentene er av kongen egenhendig signert FriderichR

Fredrik Gabel var en markant riksstattholder utnevnt av Frederik IV. I Oslo lever hans minne gjennom blant annet Gabels gate på Frogner. Dokumentene omhandler norske forhold, blant annet veiutbygging i Sigdal og den store bybrannen i Bergen 1702, den mest ødeleggende brannen i Bergens historie. Brannen medførte store og nye reguleringsplaner for å sikre seg mot gjentagelser og Frederik Gabel var sterkt engasjert i dette arbeidet.

En så stor samling kongebrev fra «dansketiden» relatert til Norge er uvanlig fremme på markedet.

12 000,-

Kristiania, den 4.1.98.

Hr. L. Swanström,

Tillad mig herved at fremføre min hjertelige tak for tilsendelsen af den store, værdifulde bogpakke og ønske godkjendelsen at jeg først idag udtaler min varme og oprigtige påskjønnelse af denne Deres store elskværdighed.

Med de bedste nytårsønsker for Dem og fru Swanström begaver jeg mig Deres ærbødigst forbundne

Henrik Ibsen.

Mandag

Hr. Forlagsbokhandler Swanström

Jeg sender indlagte Brev til Dem og beder Dem Venlighedsfuld at sende mig et indbundet Eksempl. af Victoria. Jeg skal tilbageg betale det. Min Adresse er Frøkenerne Bøje's Hotel, Torden-skjoldsgade 2, her. Lars De ikke Victoria i den et Eksempl (indbundet) af en af mine andre Romaner.

Med forbindtlig Hilsen
Deres ærbødige
Knut Hamsun

«EN KULTURSKATT»

STOR, UNIK BREV OG MANUSKRIPTSAMLING MED STERK PROVENIENS

109. BREV OG MANUSKRIPTSAMLING MED RELASJON TIL CAMMERMEYER FORLAG

Inneholder 50 arbeider (brev, manuskripter og dikt) med 24 hovedsakelig norske, men også noen få svenske kulturpersonligheter innenfor kunst og kunsthistorie, vitenskap og forfatterskap.

Lars Swanström (Sverige 1868 – Oslo 1939)

Svensk-norsk forlagsbokhandler. Sammen med Frederik Gotschalk Knudtzon kjøpte Swanström Alb. Cammermeyers forlag i 1892, rett før Albert Cammermeyers bortgang. Swanström var en svært aktiv forlegger med stort kontaktnett og omfattende salgsnett. Forlaget ble i 1906 solgt til Gyldendalske Boghandel i Danmark, men fortsatt med Swanström som leder.

Mange av brevene og diktene er stilet direkte til Lars Swanström eller har gått direkte til Cammermeyer.

Proveniens: Fra familien relatert til Cammermeyers Forlag gjennom arv.

En slik enestående samling med brev, dikt og manuskripter fra så mange berømte personligheter er en stor begivenhet for oss å presentere.

Innholdet som presenteres nedenfor taler mer enn nok for seg. I tillegg til brev og korrespondanse har samlingen en rekke egenhendig skrevete dikt og manuskripter.

150 000,-

Henrik Ibsen Kristiania 4.1. 1898. 17,3x10,5cm, 1 side skrevet på 4 siders linjert ark.
Hr. L. Swanström
(Brevet er ikke tidligere registrert)

Knut Hamsun Mandag…u.dato og år, men inngående stempel 6. mars 1901
Til Forlagsbokhandler Swanström 1 side på 4 siders linjert ark 17,5x11cm

P. Chr. Asbjørnsen «Norske Forfattere og Danske Forlæggere (af P. Chr Asbjørnsen)»
Christiania i November 1879» Folio, 28x22cm. 6 siders manuskript med blått blekk. Med rettelser og strykninger.
Originalmanuskriptet til «Norske Forfattere og Danske Forlæggere» først publisert i Morgenbladet 13. november 1879. Senere i 1880 i Kristiania i bokform «Striden om Norske Forfattere og Danske Forlæggere»
(Takk til museumsleder Erik Henning Edvardsen for verdifull bistand rundt katalogiseringen av objektet)

Herman Wildenvey Diktmansukript «Til mine venner» 4 sider med blekk, signert med blyant. Med rettelser og overstrykninger
+ Diktmanuskript «Anektote» 1,5 side med blekk
+ Diktmanuskript «Kvinder og atter Kvinder» 1 side, på baksiden «Hilsen Helene Wildenvey»
+ Diktmanuskript «Den lille uskyldige» 1,5 side
+ Langt diktmanuskript «Skröne» 5 sider (blyantpaginert 5 – (9))
+ Langt diktmanuskript «Tungetake – idyl» 6 sider blyantpaginert 10 – 15
+ Påskrevet og signert brevkort til Direktór Swanström + vedlagt et diktmanus 1 side

Gustaf af Gejerstam. Brev datert 30/6 1907 til Swanström

Th Caspari. Diktmanuskript av «Östens Vise» 4 sider

Jacob Breda Bull Brev med konvolutt til Swanström Ulrichehamn 28.9. 1920. Takker for Swanströms deltagelse ved Bulls jubileum.
+ 3 siders diktmanuskript på 9 vers med blekk signert og datert Innsbruck 28.3. (18)97 «Tönne Huitfeldt»
+ 3 siders diktmanuskript «Griffenfeldt paa Munkholmen» på 9 vers. Signert og datert Stockholm 26.10. 1897
+ Diktmanuskript «Olof Ramm og Jamterne» 4 sider, signert og datert Stockholm 29. oktober 1897

V. von Heidenstam. Til «Bokförläggare H. Swanström» 1 side 30.3. 1909

Theodor Kittelsen brev 1 side til Alb. Cammermeyers Forlag, signert og datert 2. September 1893.
Brevet omhandler en påtenkt stor utstilling med originaltegninger i Kjøbenhavn hos Knutzon og vil ha med arbeider som er hos Cammermeyer. Vedlagt postkort til Swanström fra Inga Kittelsen signert «Hilsener Inga og Th. Kittelsen».
+ vedlagt trykt invitasjon fra Kittelsen til en utstilling i Borgstuen, Vestre Aker.

Olaf Gulbransson. Brev med konvolutt til Swanström datert Schwabing 30.10. 1911. Vedrørende noen av Ibsens bøker og Skredsvigs tegninger.

Vilhelm Krag. Signert diktmanuskript, 1 side og 6 vers. «Höstaften»

Jonas Lie. Hans navnetrekk med blekk

Gerhard Munthe: 2 brevstykker til Swanström. Særtrykk av Kunst og Kultur hefte 4, 1913. med lithoportrett av Munthe utført av Henrik Lund. Med påskrift av GM til Swanström 20. mai 1916
+ skriftstykke fra Holbergklubben i Bergen datert 31.10. 1919. med Gerhard Munthes originaltegning av «Holbergklubbens Mærke» signert GM.
+ Tegning signert GM av den norske Riksløven.

Edvard Grieg. Brev til L. Swanström Kjøbenhavn 5.3. (0)?2, 2 sider signert
+ 3 siders hjertelig brev fra Grieg til Christian Skredsvig datert Troldhaugen 14.7. 1907. Skredsvig befinner seg da i Strömstad. Brevet er skrevet bare to måneder før Griegs død 4. september 1907.

Til Alb. Cammermeyers Forlag.

Jeg skrev for en Tid siden til Hr Dr. Knutzon i Kjøbenhavn angaaende et Udlaan af mine samtlige Originaltegninger til min Udstilling som jeg vil ha i Oktober Maaned.
Jeg har ikke faaet noget Svar i denne Anledning.
Da jeg gjerne vil ha denne Udstilling saa righoldig som muligt tillader jeg mig igjen at spørge om det er muligt at faa disse Tager med paa Udstillingen.

Ærbødigst
Th. Kittelsen

Christiania 2 Sept. 93

Troldhaugen 14/7 07

Kjære Skredsvig!

Alb. Cammermeyers forlag
Leo Swanström
Kristiania

Per Aabel. 7 originaltegninger med påskrevete titler, en er stor og foldet.

Bjørnstjerne Bjørnson. Skriftstykke 3 linjer, signert og datert 7. oktober 1907
+ Skriftstykke 2 linjer signert og påskrift signert Karoline Bjørnson, av BB signert og datert «Aulestad 1889, 7. januar»

Bjørn Bjørnson. Dikt 1 side og 8 linjer på brevpapiret til «Nationaltheatret». Vakkert skriftstykke.

Albert Engström. Manuskript «Manifest till Norska Folket»2 sider stor folio (av 3) signert. Svulstig skrift (dessverre mangler ark nr. 2)

Nils Kjær. Signert visittkort. + Brevkort av Herman Wildenvey til Swanström, 2 sider. På baksiden har Nils Kjær signert og skrevet sin midlertidige adresse. Datert 2.4.1908

Molkte Moe. Brevkort 1 side til Swanström datert 31. desember 1904

Christian Krohg: 2 tettskrevne postkort datert 18.4.1908 og 18.10,1909 samt brev 1 side datert 13.9. 1918, alle til Swanström. Brevet omhandler sønnen Per og hans krigstegninger fra Tidens Tegn.

Arne Garborg: 3 egenhendige diktmanuskript på to store ark. «Haustkveld» 4 vers à fire linjer. «Soleglad» på fire vers og «Anarkist=Song i 3 vers. Også en trykt versjon «Ole Bull» «Stilt som ei Susing det flyg og flyr…» (Papiret er brunet og skjørt, det ene arket er delt i to)

Hulda Garborg: To diktmanuskript. «Til Gutten min!» og «Laurdagskvæld». Signert

Fridtjof Nansen: Brev til Lars Swanström og Cammermeyer 30.11.1903 hvor Nansen takker så mye for det vakre eksemplaret Sven Hedins bok.

Olaf Bull: Brev 2 sider, Christiania, 6. april 1910 til statsminister Christian Michelsen angående levering av Bulls diktsamling og forespørsel om et bidrag på kr. 200, noe CM skriver på brevet at han gjerne vil bidra med. Også vedlagt Michelsens personlige og signerte brev til forlagsbokhandler Swanström 24.4.2010.

Johan Falkberget: Brev av 23.7.1914 til Swanstrøm med takk for mottagelsen av Hamsuns nye bok.

110. OLE BULL (BERGEN 1810 – LYSØEN VED BERGEN 1880)

«OLE BULL»

Litografi, chiné collé, lysmål 37,5x32,5cm

Utført i WIEN 1858

MED OLE BULLS EGENHENDIGE PÅSKRIFT I BLEKK: «Til Reulf Erlandsen til kjærligt Minde om hans hengivne Ven Ole Bull – Horten d. 25. November 1858». På baksiden et samtidig papirstykke med blekkpåskrift: Til Sagfører Reulf Erlandsen i Tönsberg».

Trykket er utført hos Kunsthandlung G. Lewey i Wien basert på en tegning av Eduard Kaiser (Østerrike 1820 – 1895)

12 000,-

111. EDVARD GRIEG – SIGNERT PORTRETTLITOGRAFI

Litografi av Edvard Grieg fra 1886 i stenen signert "GMB". Av Grieg egenhendig påskrevet "Bergen, Norwegen d. 2. December1886. Mit vorzüglicher Hochachtung Edvard Grieg".

Arkstørrelse 27x22cm. Selve portrettet 12x10cm.

Med 3 margrifter, nå skjult under passpartout.

7 000,-

ENESTÅENDE PORTRETT OG DEDIKASJONSEKEMPLAR AV OLE BULL

112. KNUT HAMSUN

(LOM 1859 – GRIMSTAD 1952)

To egenhendige brev: Det første er på 1,5 side signert og datert Hombornes, 1. Oktbr. 1921 (21,4x13,8cm). Det andre er 1 side datert 11 April 1922 samme arkstørrelse. Begge er stilet til Hr. Joseph Hammer, Arendal.

Selv om Knut Hamsun skriver Hammers fornavn Joseph så er brevene stilet til Josef Gustav Emil Hammer (1870 – 1946). Hammer var banksjef og konsul i Arendal, og hans bror Arne var godt kjent med Hamsun fra tidligere. Brevene dreier seg rundt praktiske ting og "styret" rundt det markante jerngjerdet satt opp av Samuel Larsen, et markant kjennemerke fra Nørholm.

Det første brevet er ikke i Næss, men referer brevet av 11.10. 1921 til Thom Vetlesen der Hamsun skriver om "Jærngjærdet rundt Haven". Det andre brevet er hos Næss kun kjent i kladd. Kladden avviker en god del fra det endelige brevet Hamsun sender. Brevet avsluttes slik: "Og nu takker jeg Dem for alt Bry og beder Dem unskylde alle Ubehageligheter med mig og Larsen – Deres ærbbódige Knut Hamsun". Til brevet av 11. april 1922 medfølger frankert konvolutt i Hamsuns skrift: "Hr. Joseph Hammer Arendal".

Proveniens: Privat eie med familierelasjon til mottageren i Arendal

45 000,-

IBSENBREV FRA LIKE FØR SKRIFTOMLEGGELSEN I 1867

113. HENRIK IBSEN (GRIMSTAD

1828 – KRISTIANIA 1906)

1 sides egenhendig brev og Ibsen har på baksiden skrevet adressen.

Papirstørrelse 21x13cm, er brettet av Ibsen selv.

Brevet er datert Rom 29/1 (18)67 og er til Fróken Julie de Kjerulff og gjelder en bekreftelse på en invitasjon.

Julie Kierulff (Dansk 1814 – 75) søkte i 1854 på plass i Støvringsgaards Kloster. Deretter var hun bosatt i mange år i Roma og var aktiv i det skandinaviske miljøet. Julie Kierulff døde i Pisa i 1875.

Ibsens skriftomleggelse i 1867 mellom «Brand» 1866 og manuskriptet til «Peer Gynt» høsten 1867 er oppsiktsvekkende markant. (Se for øvrig katalognummer 109).

25 000,-

114. ALEXANDER LANGE KIELLAND (1846 – 1906)

Brevkorrespondanse på 6 håndskrevne brev fra Alexander Lange Kielland til danske «Kaptein Barfod» fra perioden 22. oktober 1884 til 18. februar 1896. Til sammen 13 sider på forskjellige typer brevark, hvert ca. 21,5x13cm.

Mottageren av brevene må ut fra våre undersøkelser være Kaptein i Handelsflåten Jens Iver Barfod (Danmark 1840-1913). Det fremgår av brevene at Kielland har møtt Barfod på en reise. Barfod har klare forfatterambisjoner og ber Kielland om vurderinger og veiledning. Brevene faller i to perioder. Mellom oktober 1884 og februar 1885 samt flere brev mellom april 1892 og februar 1896.

Brevene er interessante ikke minst på grunn av deres særegne stil, og spesielt de siste brevene gir inntrykk av noen av Kiellands overveielser omkring sitt eget forfatterskap og litteratur generelt.

Dessuten er det snakk om et usedvanlig forfattermøte på tvers av landegrensene og ikke minst på det litterære nivået.

"Jeg tænker, vi var bleven gode Venner, om Tilfældet havde ført os sammen til Stadighed. Men nu er vi vel fastgroede paa hver sin Vestkyst – den forbandede Billed-Stil gjør os næsten til Østers – og må nøies med at skrive."

Takk til Kira Moss, København for verdifull bistand rundt katalogiseringen av objektet

28 000,-

115. «FOTOGRAFENE» DRONNING MAUD OG KONG HAAKON:

To fotografier av blant annet fridtjof nansen og kongefamilien om bord i olav

KYRRE 1907

To helt spesielle fotografier, i samtidige rammer. Hvert ca. 30x38cm. Fotografiene er tatt om bord i Olav Kyrre 1907. Det ene fotografiet er tatt av Kong Haakon og vi ser kronprins Olav i hvitt, stram og fin. Det andre fotografiet er tatt samme sted til nesten samme tid og er åpenbart «knipset» av Dronning Maud siden hun mangler på dette fotografiet og kongen manglet på det første. Legg så merke til den lille kronprinsens grimase/munn på fotografiet hans mor tar. God oppdragelse har alltid vært en utfordring for foreldregenerasjonen, og det er gått å se at alle samfunnslag har samme utfordring!

Begge fotografiene har samtidige påskrifter på baksiden med alle navnene på de fotograferte. På grunn av pålimte bakplater som er fjernet er det litt utfordrende å lese alle.

Vi har ikke klart å spore opp andre eksisterende eksemplarer av disse svært interessante fotografiene.

15 000,-

"DESUDEN ER JEG SOM BORGERMESTER BLEVEN TYK OG DUM OG SKRIVER VIST ALDRE EN LINJE MER»

116. KRONPRINS OLAV (FØDT I KØBENHAVN 1903 – OSLO 1992)

Ovalt fotografi visende Olav som kadett. Høyde 27cm, bredde 19cm. Fotograf «Borgen Foto».

Av kronprinsen signert og datert nederst «Olav 1924». I en samtidig gullramme (noen skader på rammen).

4 000,-

117. SIGNERT FOTOGRAFI AV WILSE FRA GARDELEIREN 1927

«H.M. Kongen og H.K. H. Kronprinsen inspicerer Garden 26 September 1927 – B 21581 Wilse»

Fotografi på kartong, 28,8x39cm

På støttekartongen n.t.h. signert med blyant: Wilse

5 000,-

118. ADAM OEHLENSCHLÄGER (DANMARK 1779 – 1850)

«Portrett av Adam Oehlenschläger»

Signert portrett. Litografi, lysmål 39x34cm

Av Oehlenschläger signert med blekk under portrettet: «A. Oehlenschläger»

Merket: «Em. Baerentzen & Co: Lith – J. Wilhelm Gertner pinx»

Utgitt i KØBENHAVN 1846

Et rikt, staselig litografisk portrett egenhendig signert av den romantiske danske dikter Adam Oehlenschläger. Vi synes det signerte portrettet passer utmerket inn i herværende katalogs konsept. Danske Oehlenschläger hadde stor innflytelse på dikterne i Norge de første tiårene etter 1814.

Noen fuktflekker i ytterkantene.

5 000,-

119. LUDVIG O. RAVENSBERG (CHRISTIANIA 1871 – SVERIGE 1958)

3 stk. fotografier av kjente malerier fra Roma og Sicilia utført av maleren Ravensberg som var fetteren til Edvard Munch. Alle tre er gaveeksemplarer til Christian Homan med lange dedikasjoner. Fotografiene samtidig montert på grå kartong. Hvert foto ca. 20x29cm. Hele kartongen ca. 36x51cm. Hvert bilde med lengre påskrift og dedikasjon fra Ravensberg utført med blekk: Bilde I: "Primavera capitolina, malet i Rom 1912. Vennen Christian Homan til minde om tarpegiske morgener. Fra Din hengivne arkene til ven Ravensberg". Bilde II: "Fecunditas Romana malet i Rom 1911, Til vennen Christian Homan Til Minde om vore overitiniske (?) dage fra vennen Ravensberg.". Bilde III: "…Miardo Siciliano…Musumama giuocando a Bazziaca, Min kjære ven Christian Homan fra Din L.O. Ravensberg i anledning af den 24/4 1914" (Dette siste bildet litt kantskadet til venstre).

Proveniens: Fra maleren Agnes Hiorths samling, hennes mor var født Homan.

6 000,-

ETT AV TRE PÅSKREVETE FOTOGRAFIER

120. (SOGNEPREST HANS CHRISTIAN ROSS: HITRA 1797 – MANDAL 1871)

SAMLING 17 HÅNDSKREVNE DOKUMENTER MED SIGNATURENE TIL EN REKKE BETYDELIGE

PERSONER: KONGER, EMBETTSMENN OG POLITIKERE FRA PERIODEN 1815 – 1868

En omfattende samling dokumenter som skildrer det meste av yrkeslivet til presten Hans Christian Ross. Dokumentene fra en til tre sider (arkstørrelsen ca. 35x21cm) er utferdiget og signert (ofte med segl) av blant annet: Carl Johan (tre stk), Stattholder von Platen, Oscar I, Carl XV, Biskop Julius Bech, Universitetskollegiet i Christiania (1815), biskop, stortingsmann og minister Jens Lauritz Arup (Christiansand 1793 – Christiania 1873), Christian Sörensen (fra 1811 biskop i Christiansand Stift, fra 1823 – 1845 biskop i Akershus Stift), statsråd Niels Treschow, godseier og statsminister i Stockholm, Peder Anker med fler

En så omfattende samling dokumentmateriale rundt en kjent embetsmann etter 1814 forekommer meget sjeldent.

25 000,-

BOKMANUSKRIPT AV ROLF STENERSEN.
PROVENIENSEN ER BOKENS HOVEDPERSON !

121. ROLF STENERSEN (KRISTIANIA 1899 – BERGEN 1978)

«MANUSKRIPTET TIL STENERSENS BOK SYNET 1972 – 1973»

Folio, 30x29,5cm. Omfattende arbeidsmanuskript på til sammen 54 sider, de aller fleste håndskrevne. Flere av sidene på brevpapiret til Rolf Stenersen og noen er på arkene til forlegger Sten Stenersen. Folio, 30x29,5cm. Med dedikasjon til «Arild» (Arild Haaland) datert 29.12. 1973. Vedlagt er den endelige korrekturen med lang inskripsjon til Torunn Sanborn, Os pr. Bergen. Her signert «Rolf» på siste side. Den ferdige boken utkom på Gyldendal i 1973.

Proveniens: Arild Haaland, Bergen, Torunn Sanborn, Os.

20 000,-

122. HENRIK WERGELAND OG OLE VIG:

SJELDENT SKRIFTSTYKKE TILHØRT ANDREAS FAYE OG FRUE. PÅ BAKSIDEN GAMLE AVSKRIFTER

AV VIKTIGE PERSONLIGHETER RUNDT 1814.

1 ark, 20,3x12,7cm, paginert for hånd "65" og "66". Arket er tatt ut av en skrivebok – minnebok som med stor sikkerhet har tilhørt Andreas Faye og hans første hustru Johanne Ditlevine født Dedekam (1819 – 1846). Henrik Wergeland har skrevet en hilsen til fru Faye på arket 19. februar 1845, da var Wergeland allerede meget syk. Han døde 12. juli samme år.

«Til min Ven Andreas Fayes Hustru Grotten 19 Febr 1845 Henrik Wergeland»

Det tragiske i dette er at også Fru Faye på dette tidspunktet var svært syk, og hun døde i 1846. Kan Andreas Faye ha tatt med seg sin Johanne Ditlevine til Henrik Wergeland for å få berømthetens hilsen for å glede fruen?

Under Wergelands skriftstykke finner vi et egenhendig skriv av Ole Vig (Stjørdal 1824 – Christiania 1857), norsk folkeopplysningsmann. Innholdet er nært og heftig, skrevet av en viktig aktør fra nasjonbyggingens tid tidlig 1800-årene.

«Jeg ved meget vel, at min Virksomhed ikke er af saa stor Betydning som jeg kunde ønske, men jeg

vil med Guds Hjælp gjøre, hvad jeg kan, saalænge jeg forundes at vandre paa Jorden, og jeg ved, at

den Gud, som har givet mig hvad jeg har, [o]g gjort mig til, hvad jeg er, ogsaa kan skaffe Folket

dygtigere Oplysningsmænd i sin belejlige Time. Kristiania O. Vig 20de Febr. 1854»

På arkets bakside (paginert «66») finner vi sitater og skriftstykker fra storhetene rundt 1814 W.K. Christie, Christian m. Falsen og Christian Krohg. Dette må være gamle sitater og utsagn fra 1810 – 1814, gjengitt og skrevet av en «Kristiansen». Falsens bidrag fra 1810 finnes i NB brevsamling 105 Falsen «Til Aggershuus Amt 29de Juni 1810».

Ved å holde dette skriftstykke i hånden kommer vi svært nær vår identitetshistorie de første tiårene etter 1814.

Takk til museumsleder Erik Henning Edvardsen for verdifull bistand rundt katalogiseringen av objektet.

25 000,-

HENRIK WERGELAND
SKRIFTSTYKKE FRA FEBRUAR 1845

NORSK KUNST 1820 – 1960

MALERIER OG GRAFISKE ARBEIDER

ET HOVEDVERK MALT UNDER INNFLYTELSE AV HANS FR. GUDE

123. JOHAN CASPAR HERMAN WEDEL ANKER (NITTEDAL 1845 – 1895)

«VED GRINDEN I BJERKESKOGEN VED TYRIFJORDEN EN SOMMERDAG 1881»

Olje på lerret, 103x158cm

Signert og datert n.t.h. Herman W. Anker 1881

Maleriet har den praktfulle originalrammen. På blindrammen en etikett datert 1881. «H. Petersson Potsdammer Str. Berlin W.»

Et vakkert og harmonisk kunstverk. Wedel Anker fikk først sin utdannelse av J.F. Eckersberg i Christiania før opphold København 1870 – 74. Deretter frem til 1880 bosatt i Christiania for så å tilbringe et lengre opphold hos professor Hans Fredrik Gude i Berlin. Gude var meget begeistret for Anker og så i ham et stort kunstnertalent. I vårt monumentale bjerkeskogsbilde kan vi gjenkjenne en rekke elementer fra vår store nasjonalromantiske mester. Dette inkluderer også tekniske ting som rammen og lerretet som vi kjenner igjen fra Gudes malerier. Figurene i maleriet «er Gude»! En mindre versjon av Ankers maleri med enkelte endringer, ble utstilt på Norge Jubileumsutstilling i 1914 og var avbildet i utstillingskatalogen.

75 000,-

124. ANDERS ASKEVOLD
(SUNNFJORD 1834 – DÜSSELDORF 1900)

«SOMMERDAG VED FJORDEN 1871» (TROLIG SOGNEFJORDEN)

Olje på lerret, 41x60cm. Signert og datert n.t.h. A: Askevold 1871

Anders Askevold hører til våre mest folkekjære kunstnere fra 1800-tallet. Som internasjonalt kjent maler med base i Düsseldorf, var det fjordmotivene som publikum spesielt elsket. Askevolds kunst har utvilsomt bidradd til oppmerksomheten rundt Norges fjorder og den gryende turismen som utviklet seg i denne perioden. Utstillingens maleri er relativt tildig utført da de fleste fjordmotivene gjerne er malt etter 1880.

25 000,-

125. CARL WILHELM BARTH
(CHRISTIANIA 1847 – KRISTIANIA 1919)

«FRA EN NORSK HAVN»

Olje på lerret, 24,5x35cm. Signert n.t.h. CW Barth

Carl Wilhelm Barth har hovedsakelig malt marinemotiver og er således en viktig representant rundt formidlingen av vår maritime kulturarv. Dette vises i stor grad gjennom utstillingens vakre maleri.

16 000,-

126. HANS JOHAN FREDERIK BERG
(NESNA 1813 – CHRISTIANIA 1874)

«PORTRETT AV EN HERREMANN I MORA»

Akvarell på papir, 19x13,5cm

Av Berg påskrevet til venstre: Mora le 19 Juillet 1859 Suede

På baksiden også av Berg utydelig skrevet: Lindhal ? Directe….

Interessant bilde av en spennende kunstner som utførte flere lange reiser. Han var blant annet i Egypt og hadde også en sterk relasjon til eventyrsamleren P. Chr. Asbjørnsen.

Litteratur: «Fra Nesna til Nilsen – Akvareller fra Hans johan Frederik Bergs reiser» Nordnorsk Kunstmuseum Tromsø 2007

Takk til kunsthistoriker Ann Falahat for verifisering av akvarellen

4 500,-

127. NILS BERGSLIEN
(VOSS 1953 – EIDFJORD 1928)

«ET MUNTERT BESØK I BONDESTUEN»

Olje på lerret, 65x81cm

Signert n.t.h. N. Bergslien

Nils Bergslien hadde sterke familiære bånd til kunsten gjennom sine onkler maleren Knud Bergslien og billedhuggeren Brynjulf Bergslien. Nils Bergsliens kunstnerskap er preget av en folkelig vinkling, ofte med lettere eller mer markant sans for humor. Vårt interessante maleri er et sådant eksempel. Mange av motivene ble gjerne utført i flere replikker, men utstillingens maleri synes ikke å ha vært særlig gjentatt. I Eidfjord er det et betydelig museum over hans kunst.

Litteratur: Magnus Dagestad «Dei tre Bergsli-Kunstnarane» Voss 1945, Thor Warberg «Bergslien-målarane – Folkeliv i fargar» Førde 2008, Norsk kunstnerleksikon bind 1

70 000,-

128. HANS FREDRIK BORGEN
(ULLENSAKER 1852 – KRISTIANIA 1907)

«LANDSKAP MED EN FISKER»

Olje på lerret, 39,5x59cm

Signert nede til venstre: F. Borgen

Hans Fredrik Borgen studerte under J.F. Eckersberg (1870), Morten Müller. Knud Bergslien og P.C. Thurmann.

20 000,-

129. AXEL HJALMAR ENDER (ASKER 1853 – KRISTIANIA 1920)

«JULEGRØTEN MÅ VOKTES!»

Olje på lerret, 52x36cm

Signert og datert oppe i døråpningen: Axel Ender 1878

Axel Ender fikk undervisning på Den kongelige Tegneskole fra 1867 under Julius Middelthun og var også innom Eckersbergs malerskole i Christiania. Opphold i München 1875 – 80 etter to år i Stockholm. Ender hadde også et stort talent som skulptør og har bl.a. utført Tordenskioldsstatuen på Rådhusplassen i Oslo. Det er ingen tvil om at innflytelsen fra Münchenakademiet skulle prege Enders malerkunst gjennom livet Og det er vårt «super-norske» maleri fra 1878 et godt eksempel på!

100 000,-

130. JACOB GLØERSEN (NISSEDAL 1852 – KRISTIANIA 1912)

«KAMP MELLOM HINGST OG BJØRN» OG «SKOGLANDSKAP».

To malerier fra 1904, dørfyllinger, olje på plate, montert i speilene på en dør.

Begge panelene signert: I.G. 1904. Det øverste maleriet måler 69x52cm, nederste 62x53cm. Døren måler 215x93cm

SPENNENDE KOMBINASJON AV ET KUNSTNERISK HOVEDVERK OG EN ANTIKVITET.

Tegningen til maleriet fra 1890-årene, 40x47cm, tilhører Nasjonalmuseet. Motivet «Hingsten og bjørnen» regnes som et av kunstnerens hovedverk. «Jacob Gløersen sluttet seg nær til Werenskiold og ble i malerier og tegninger den solide og nøkterne tolker av det brede Østland, av skog og fjell, tømmerkjøring, jakt og fiske. Hans dramatiske opptrinn Kamp mellom hingst og bjørn har som sin nærmeste litterære parallell og sikkert også inspirasjon Bjørnstjerne Bjørnsons berømte skildring i Blakken». (Østby side XV). Gløersen pleide også tett kontakt med eventyrdikteren P. Chr. Asbjørnsen, og har blant annet portrettert ham i dikterens egen stue.

Litteratur: Narve Lid «I fotspora til kunstmålaren Jacob Gløersen» Lid Forlag 2018, se side 38 for tegningen i Nasjonalmuseet, maleriet har nr. 204 i listen «Oversikt over maleri og tegninger av Jacob Gløersen» på side 213, Leif Østby « Oslo Norsk Tegnekunst i Nasjonalgalleriet». Tegningen avbildet side 51

45 000,-

131. GYDA GRAM (EIDSVOLL 1851 – DRAMMEN 1906)

«PORTRETT AV EN DAME I ET BORGERLIG HJEM 1887»

Olje på lerret, 101x92cm. Signert og datert ø.t.v. Gyda Gram 1887

Originalrammen

Det går år i mellom at man ser malerier på markedet av Gyda Gram (født Dahm). Hennes bakgrunn som kunstner er fra Knud Bergsliens malerskole ca. 1872 – 74 og Lambert Linder i München 1874 – 75. Her delte hun bolig og atelier med Harriet Backer som hun også jobbet sammen med på noen malerier. Portrettene fra denne perioden sies å ha tilnærming til hollandsk «gullalderkunst». Etter at hun i 1875 giftet seg med trelasthandler og konsul Carl Gram og flyttet til Drammen, ble hennes produksjon svært begrenset. I vårt storslagne portrettmaleri ser vi klare elementer og spor fra Münchentiden.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind 1

30 000,-

132. HANS FREDRIK GUDE (CHRISTIANIA 1825 – BERLIN 1903)

«STILLE AFTEN I EN NORSK HAVN 1876»

Olje på lerret på plate, 33x53,2cm. Signert og datert n.t.v. H. Gude 1876

Noen restaureringer.

Det var markant skille i den norske malerkunsten da den berømte nasjonalromantiske skog-, fjell- og fjordmaler Hans Fr. Gude utover 1860-årene mer og mer malte marine- og kystmotiver. Motivet er trolig fra en havn på Sør-Vestlandet i tråd med mange andre tilsvarende motiver fra dette året.

70 000,-

133. NILS HANSTEEN (MO I RANA 1855 – KRISTIANIA 1912)

«FRA EN NORSK HAVN 1887»

Olje på lerret, 48,5x72cm. Signert og datert n.t.h. Nils Hansteen 1887

Et typisk og representativt arbeid fra maleren som gjerne delte sine motiver mellom kyst- og innlandslandskap.

25 000,-

A. HAUKELAND

– EN BAUTA I NORSK MODERNISTISK SKULPTUR

134. ARNOLD HAUKELAND (VERDAL 1920 – OSLO 1983)

«DET LILLE PAR»

1959/1960

Bronseskulptur, med verkstedets sirkulære stempel nederst.

Høyde 50cm

Et uttrykksfylt arbeid utført av en av våre viktigste kunstnere innenfor moderne skulptur. Bronsen «Det lille par» gir sterke assosiasjoner til såkalt «Tribal Art» som Paul Gauguins utførte skulpturer fra Polynesia. «Det lille par» kombinerer på en fin måte Haukelands to retninger i kunsten som han begge til fulle behersket, det figurative og det nonfigurative.

Proveniens: Direktør og styreformann i Steen & Strøm, Nils Steen (1896 – 1966). Skulpturen kjøpt av ham direkte fra Haukeland på dennes verksted. Senere i privat eie Oslo.

Litteratur: Erik Dæhlin «Arnold Haukeland» Oslo 1980, skulpturen avbildet på side 25

100 000,-

135. BERNHARD HINNA (STAVANGER 1871 – 1951)

«FRODIG LANDSKAP»

Olje på lerret, 79,5x100cm. Signert n.t.h. Bernh. Hinna

Maleriet er trolig fra 1890-årene. Bernhard Hinna ble sterkt inspirert av den danske maleren Kristian Zahrtmann i København etter læretiden han hadde hos Johan J. Bennetter på Sola.

25 000,-

136. HARALD KIHLE (BORRE 1905 – OSLO 1997)

«EN SAMLING PÅ 8 TRESNITT AV KUNSTNEREN»

En stor samler av Harald Kihles kunst var antikvarbokhandler Bjørn Ringstrøm (1928 – 2015). I forbindelse med registreringen av sin samling for egen katalog (samlingen solgt av Galleri Bygdøy Allé i 2016) skrev han følgende:

Harald Kihle er vel, sammen med Henrik Sørensen, den mest typiske "telemarking" av alle norske malere, selv om det knapt er en eneste maler, eller for den saks skyld forfatter eller musiker, som ikke har befattet seg med Telemark.

Selv med hans store produksjon av malerier, er det nok først og fremst tresnittene og litografiene folk flest forbinder ham med, med motiver fra dagligliv og arbeidsliv, men også med skikkelser som Myllarguten, Storegut og Guro Heddelid. Hesten er gjengangeren i det aller meste av det han har laget, det være seg i den ene eller den andre teknikken. Litografier har han laget i "normale" opplag, tresnittene i ytterst beskjedne, helt ned til ett eks.(!), slik at de aller fleste er svært sjeldne.

Litteratur: Galleri Acanthus Oslo 1980 «Harald Kihle»

«TOMMERKJÓRING (HAKADAL)1959»

12,5x27,7cm. Nummerert «Nr. 1 à 1». Signert og datert: Harald Kihle 1959

Galleri Acanthus side 118

«Stående akt 1946»

16,3x9,8cm. Nummerert «1/4» og signert: Harald Kihle – 46. Trykket er ikke registrert i Galleri Acanthus

«Storegut – Tru om bjørnes er ute i kveld 1943»

16,4x21cm. Nummerert «Nr. 1 à 1». Signert og datert: Storegut - Harald Kihle 1943. Påskrevet «Tresnitt (håndtrykk nr. 6 a 10)

Galleri Acanthus side 65

«Tømmerfløter 1962»

10x13cm. Nummerert, signert og påskrevet: 3/4 – Tommerfløter Harald Kihle 1961

Galleri Acanthus side 127, variant avbildet

«Eg ville berre sjå innom…»

29,3x24cm. Nummerert, signert og påskrevet: 3/5 – Harald Kihle 1956

Galleri Acanthus side 114

«…der låg Myllaren og sov – han…»

16,1x21,7cm. Nummerert, signert og påskrevet tittel: 9/9 – Harald Kihle

Fra 1965

Galleri Acanthus side 132, variant avbildet

«Hingst på hestemarken»

11x23cm. Nummerert, signert og påskrevet: Nr. 3– Hingst på hestmarken. Harald Kihle - 56

Galleri Acanthus variant datert 1962, er avbildet side 125

«Guro Heddelid»

29x24,5cm. Nummerert, signert og påskrevet: 1/7 – Harald Kihle 1965

Galleri Acanthus, se side 142 for mindre variant merket: «Studie til Guro Heddelid 1970»

Samlet sum for alle åtte trykkene:

45 000,-

137. THEODOR SEVERIN KITTELSEN (KRAGERØ 1857 – JELØY 1914)

«UTSIKT FRA KITTELSENS ATELIER MOT SONEREN OG BÅNEBERGET» (TROLLET I SKILLET MELLOM BERG OG VANN)

Akvarell og blandingsteknikk på papir, 33,8x49cm. Signert med blekk n.t.v. Th. Kittelsen.

Et følsomt kunstverk med «Berg-Trollet» utført av en av våre mest folkekjære kunstnere.

En kort oppsummering hvilken enestående posisjon Theodor Kittelsen har i den norske kunst- og kulturhistorien finner vi i de fire første linjene om kunstneren i Norsk kunstnerleksikon: «Kittelsen har en spesiell posisjon i norsk kunsthistorie. På grunn av flersidig folkelighet overgår hans arbeider de flestes i utbredelse og popularitet».

Vårt vakre «Kittelsenbilde» er ganske sikkert malt i årene etter 1900 da han var bosatt i Lauvlia i Sigdal. Fra atelieret hadde han bildets utsyn mot innsjøen Soneren og Båneberget (Baaneberget). Motivmessig har utstillingens verk store likheter med bilder som «St. Hans» 1907, «Sommernatt med innsjø» 1908 og «Baaneberget med to sommerfugler» 1910. Men det som gjør det presenterte bildet temmelig unikt er at det i berget i midten med tilhørende speiling i vannet «bor et troll». Vi ser klare ansiktstrekk og hodehår. Til venstre, fra hodet på Trollet, skyter det en pil opp langs vannlinjen mot berget til venstre. I dette bildet er det rom for mye symbolikk.

Proveniens: Privat samling i Oslo gjennom arv

250 000,-

138. FREDRIK KOLSTØ (HAUGESUND 1860 – TRONDHEIM 1945)

«I HJEMMET, INTERIØRSTEMNING FRA PARIS, 1882»

Olje på lerret, 87x67cm. Signert n.t.h. «Fredrik Kolstø»

Sjeldent maleri av Fredrik Kolstø. Et fotografi av O. Væring identifiserer motivet og årstallet for utførelsen. I 1882 er Kolstø i München og ble sterkt påvirket av byens akademi som hadde betydelige impulser fra fransk kunst. Det var da naturlig at han også ønsket å besøke Paris og det skjedde våren 1882. Han benyttet anledningen til å utføre intense studier på byens museer og tallrike treff i det rike Skandinaviske miljøet som eksisterte i den franske hovedstaden. Maleriet er omtalt i Lorentz Dietrichson «Norges Kunsts Historie I Det Nittende Århundre» (manuskriptet først publisert i 1991 hos Messel Forlag) og vi leser på side 177 i forbindelse med omtale av Kolstøs eksprementering med «Lysmaleri»: «Navnlig var en Studierække fra Capri ikke saa heldig, som hans ypperlige Lampelysstudie «I Hjemmet», der var et virkelig stemningsfuldt og digterisk-varmt Billede af to unge Nygifte ved Aften i det nye, smukt udstyrede Hjem»

80 000,-

139. KARL LØKKE (Lesja 1870 – Ringebu 1943)

«Et vidt utsyn over Moss 1903»

Olje på lerret, 32x54cm.

Signert n.t.v. Karl Lókke. På baksiden datert 1903.

Et meget interessant og høyst uvanlig bybilde av Karl Løkke. Kunstneren er ellers mest kjent for sine Gudbrandsdalsbilder, men i følge Norsk kunstnerleksikon bodde han tidvis i Fredrikstad, så det er høyst naturlig at han har besøkt Moss. Et så detaljert 117 år gammelt prospekt av Moss, utført av en velkjent kunstner, er uansett en liten begivenhet. Maleriet kan i stil minne om Arne Hjersings fine Kristianiabilder fra rundt 1910.

16 000,-

«DIE WANDERER» FORAN RJUKANFOSSEN

140. GUSTAV ADOLPH MORDT (Christiania 1826 – 1856)

«To fjellvandrere foran Rjukanfossen 1847»

Olje på lerret, 112x93cm. Signert nede til høyre: G. Mordt 1847. På blindrammen samtidig påskrevet «Mordt No. 3»

ET BETYDELIG HOVEDVERK AV KUNSTNEREN OG ET VIKTIG MALERI FRA DEN YPPERSTE PERIODEN I NORSK ROMANTIKK.

Gustav Adolph Mordt er en av våre «unge døde kunstnere». Ved starten av karrieren gikk han etter lengre tids sykdom bort i 1856, bare 30 år gammel. Mordt fikk allerede 18 år gammel i 1844 et salg til Christiania Kunstforening. Fra høsten 1844 eller våren 1845, og frem til 1848, var han i København og hadde undervisning på kunstakademiet. Senere var han i Düsseldorf og fra 1851 elev av Hans Gude. Men dette «elev – lærer forhold» sies ikke å ha vært spesielt vellykket.

Vårt monumentale maleri av legendariske Rjukanfossen fra 1847 er malt før Mordts opphold i Düsseldorf. Han har vært på studiereiser gjennom Kongsberg og opp til Rjukan. Kunstneren må i København ha blitt gjort kjent med den tyske romantikken i malerkunsten med særlig utspring i Dresden. Maleriet har en kraft og mystikk i seg som ligger nær mange av de kjente tyske maleres naturtolkninger fra 1830 – 40-årene. Begrepet «Der Wanderer» i den tyske romantikken faller en nær å tenke på når vi betrakter Mordt store maleri. Hans fortolkning av fossen og stemningen i landskapet avviker ganske betydelig både fra Johannes Flintoe og Johan Chr. Dahl for å ha nevnt to andre norske romantikere.

Utstilling: Trolig utstilt på Charlottenborg 1847 eller 1848, kfr. påskriften på baksiden

Proveniens: Fra Kaare Berntsens samlinger

250 000,-

141. NILS BJØRNSEN MØLLER (EIKER 1827 – DÜSSELDORF 1887)

«FOLKELIV VED FOSSEN 1859»

Olje på lerret, 44x63cm

Signert og datert nede til venstre: Niels Mòller 1859 Düssf

Samtidig påskrift bak: Bestemt for Bergen, Kunstforeningen Pris…

I dekorativ originalramme.

Nils Bjørnsen Møller ble en av våre Düsseldorfmalere allerede fra 1853, og var i årene 1855 – 57 elev av mesteren Hans Gude. Vårt vakre maleri fra 1859 med proveniens fra Bergen bekrefter Møllers talent og maleriske kvalitet. Det er et fint og vakkert maleri, dette norske elvelandskapet.

25 000,-

142. NORSK SKOLE OMKRING 1820 – 30

«Tømmerdrift ved en fjord» (Tyrifjorden?)

Olje på lerret, 44,5x63,5cm

Usignert

Trolig NORGE omkring 1820 – 1830

Et interessant, tidlig maleri rundt tømmerdrift og tømmerkjøring. Det er noen tips som går i retning av omgivelsene ved Tyrifjorden, men det har så langt ikke latt seg endelig verifisere.

25 000,-

143. ASTA NØRREGAARD (Christiania 1853 – 1933)

«Et portrett av en ung kvinne i blått»

(«Halvfigurportrett av en ukjent ung kvinne, elegant kledd i flat hatt og kroppsnær kjole med lyseblått mønster og besetning»). Se Blaafarveværkets utstillingskatalog.

Olje på lerret, 78x53,5cm

Signert øverst til høyre: Asta Nórregaard

Trolig utført ca. 1890 – 1900.

Utstilling: Stiftelsen Modums Blaafarveværk: «Kvinner i Kunsten» 19. mai – 23. september 2012, katalognummer 50. Avbildet i katalogen side 81.

Proveniens. Privat samling USA, Kunstantikvariat PAMA, 2009, deretter privat samling Oslo

65 000,-

144. WILHELM PETERS (CHRISTIANIA 1851 – DRØBAK 1935)

«FISKEREN SOM BETRAKTER SINE ARBEIDSSTØVLER 1884»

Olje på lerret, 61x46cm. Signert og datert n.t.h. Wilh Peters 1884

Wilhelm Peters' kunstnerkarriere er omfattende og med mange kunstnerreiser, samt et bredt repertoar av motiver. Peters fikk en solid kunstnerisk utdannelse både fra Christiania, Stockholm og Roma. Det som sterkt skulle prege Peters som kunstner var først oppholdet i Paris 1878 – 81, og så somrene 1881 – 83 på Skagen sammen med Chr. Krohg, F. Thaulow, M. Ancher og P.S. Krøyer. Nettopp disse impulsene er det vi ser i vårt svært representative verk som fremstår som et slags høydepunkt i Peters kunst. Vårt motiv er ganske sikkert utført ved den norske kyst et sted, og gir oss sterke assosiasjoner til den typiske «Skagen-kunsten».

På baksiden en samtidig etikett: «Vundet som andre Gevinst i Trondhjems Kunstforening 1884»

65 000,-

SEKS GRAFISKE ARBEIDER AV DEN SAMISKE KUNSTNER JOHN ANDREAS SAVIO

(Bugøyfjord i Sør-Varanger 1902 – Oslo 1938)

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon, Arnstein Berntsen – Øistein Parmann «Savio Grafikk» Oslo 1980, Ailo Gaup, Niels Christian Bang, Svein Moen og Anne Marie Lorck «John Andreas Savio» Oslo Kunstforening 2002, Ørnulv Vorren «Savio». Utstillingkatalog, uten sted og år, 1970-årene

HÅNDKOLORERT EKSEMPLAR

145. JOHN SAVIO

«Ung reingjæter»

Håndkolorert tresnitt, 20,4x17,5cm

Nummerert «3/100» og signert n.t.h. John Savio

Litteratur: BP 52, NCB 5

30 000,-

146. JOHN SAVIO

«Kuorta – chasskek (Kortspillere)»

Tresnitt, 24x21,5cm

Nummerert «4/100» og signert n.t.h. John Savio

Av kunstneren med blyant påført tittel som ovenfor

Litteratur: BP 35, NCB 106

25 000,-

147. JOHN SAVIO

«APRIL»

Tresnitt, på japanpapir, 21x30,5cm

Nummerert «13/100» påført tittel og signert n.t.h. John Savio

Med spor av trykksverte i margene

Litteratur: BP 91, NCB 34

25 000,-

148. JOHN SAVIO

«NJUROSTÆGGJE (LASSOKASTER)»

Tresnitt, 20,5x30,6cm

Nummerert «96/100» og signert n.t.h. John Savio

Av kunstneren påført tittel som ovenfor

Litteratur: BP 68, NCB 149

25 000,-

149. JOHN SAVIO

«JOMPA MED ULVEN (JOMPA GUMPIN)»

Tresnitt, 20x29,5cm

Nummerert «55/100» og signert n.t.h. John Savio

Av kunstneren påført tittel som ovenfor

Litteratur: BP 83, NCB 94

25 000,-

150. JOHN SAVIO

«UNG REINOKSE»

Tresnitt, 19x26cm

Nummerert «87/100» og signert n.t.h. John Savio

Litteratur: BP 71, NCB 9

25 000,-

151. BENEDICTE THEODORA SCHEEL (FREDRIKSTAD 1851 – 1929)

«SYRINER, 1890»

Olje på lerret, 44x64cm

Signert og datert n.t.h. Benedicte Scheel 1890

Benedicte Scheel var elev på Knud Bergsliens malerskole 1873 – 76, hos Eilif Peterssen i München 1876 – 77 og hos Carl Güssow i Berlin 1877 – 79. I følge litteraturen skal hun ha blitt påvirket av 1880-årenes realisme som medførte lysere palett og friere malemåte. Største delen av hennes produksjon er portretter. Fra ca. 1890 til hun la malesakene på hylla ca. 1900, var stilleben en yndet motivkrets.

Benedicte Scheels malerier er sjeldent fremme for salg.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon bind III.

18 000,-

152. OTTO LUDVIG SINDING (KONGSBERG 1842 – MÜNCHEN 1909)

«FORTØYDE SEILBÅTER 1880»

Olje på plate, 18x30cm

Signert n.t.v. Otto Sinding -80

Et attraktivt 1880-tallsmaleri av Otto Sinding. Motivet er sannsynligvis fra Sandvika i Bærum og ligger motivmessig svært nær noen stedsbestemte malerier signert «Hans Fredrik Gude», se blant annet maleriet datert 1873 i Nasjonalmuseet (NG.M.00635.006).

Proveniens: Etikett på baksiden Georg Mørch's Kunsthandel Oslo

18 000,-

HOVEDVERK AV KUNSTNEREN OG ET STORSLAGENT MOTIV FRA LOFOTEN
EIERHISTORIE FRA FAMILIEN GODSEIER STANG I HALDEN

153. EDVARD SKARI (HADELAND 1839 – ANT. KRISTIANIA 1903)

«RIKT BÅTLIV I LOFOTEN»

Olje på lerret, 96x160cm. Signert og datert n.t.h. Edvar. Skari 1889

Edvard Skari hører til våre dyktigste marinemalere fra 1800-tallet og folk flest forbinder ham gjerne med de mange versjoner av Øresundsmaleriene. Viktig for karrieren var årene under og sammen med den danske marinemaler Carl F. Sørensen. Vårt maleri «Fra Lofoten» er ikke bare et hovedverk av Skari, men er en sterk og ikke minst dramatisk skildring fra den nord-norske kysten. Vi blir mentalt dradd inn i motivet med fiskebåtene og de storslagne fjellene.

Båttypene har latt seg identifisere fra venstre mot høyre: En Jekt, Fembøring, Nordlandsbåter, Spissbåt, Dampbåt med støtteseil, Bomseil Jakt.

Takk til professor Per Norseng og arkeolog Arne Emil Christensen for verdifull bistand til identifisering av båttypene.

Proveniens: Godseier Niels Anker Stang (Halden 1832 – 1914), ervervet ca. 1886 gjennom Ola Andreas Stang Geelmuyden (1858 – 1944).

250 000,-

154. LUDVIG SKRAMSTAD (HAMAR 1855 – 1912)

«ET GÅRDSBRUK I HØSTLANDSKAP 1883»

Olje på lerret, 39x70cm

Signert n.t.h. Ludv. Skramstad

På baksiden påskrevet med blyant: Wastesen April 1883

I originalrammen.

18 000,-

155. GUDMUND STENERSEN (Ringsaker 1863 – Oslo 1934)

«Møte på sjøen 1889»

Olje på lerret, 30,3x46,5cm

Signert og datert n.t.v. G. Stenersen 89

Malt i 1889 som er det året da Stenersen brøt tvers av utdannelsen her hjemme for å studere i Paris. Blant annet var han her elev av Bonnat. Maleriet bærer klart preg av å være inspirert av friluftsmaleriet.

8 000,-

156. HARALD SOHLBERG (CHRISTIANIA 1869 – OSLO 1935)

«VINTERNATT I RONDANE 1917» (VINTERNATT I FJELLENE)

Fargelitografi, 52,2x60cm, arket 65x73,5cm

Signert n.t.h. med blyant: Sohlberg. Signert og datert i stenen: Sohlberg 1917

Med trykkeriets inskripsjon nede til venstre (noe svakt). Nummerert n.t.v. med blyant: 211

Et svært fargesterkt og kontrastrikt trykk. Ett av 250 nummererte eksemplarer. Etter at maleriversjonen fra 1914 som nå henger i Nasjonalmuseet, påbegynte Sohlberg straks arbeidet med et litografi. Det skulle imidlertid ta tre år før endelig trykking ble utført, og litografiet kunne tilbys på markedet.

Stort eksemplar med brede marger. To restaurerte rift langt fra motivet i venstre marg, høyre marg med en restaurert rift som bare så vidt berører billedflaten.

325 000,-

157. MATHIAS STOLTENBERG

(TØNSBERG 1799 – VANG, HEDMARK 1871)

«TO PORTRETTMALERIER, SOGNEPREST TIL VANG HALVOR STEEN OG FRU SOGNEPREST STEEN»

Portrettet av sognepresten måler 35x27cm, maleriet av Fru Steen måler 34,2x27cm

Maleriene er signert og datert: M. Stoltenberg 1852

Rammene er merket med nummer «276 & 277» fra Norges Jubileumsutstilling 1914

Mathias Stoltenberg kan best beskrives med den treffende tittelen Henrik Grevenor ga boken sin om Stoltenberg i 1935: «Mathias Stoltenberg – En kunstner mellem to tidsaldre». Hans kunst er rotfestet i de norske bondetradisjonene og folkekunsten, men viser også en kunstner med visjoner for endringer og «modernitet». Stoltenbergs portretter er noe av det ypperste og mest «norske» vi har hatt i genren på 1800-tallet.

Sogneprest Halvor Steen (1799 – 1854) og kona Anne Nicoline Steen født Bull (datter av Vincent Stoltenberg Bull) bodde på Torshov på Hedmarken.

Utstilling: Norges Jubileumsutstilling 1914, katalognummer 276 og 277, Kunstnerforbundet januar 1960 katalognummer 66 og 67

Litteratur: Henrik Grevenor «Mathias Stoltenberg – En kunstner mellom to tidsaldre». Begge bildene er listet opp på side 159, fortegningen til Fru Steen-maleriet avbildet side 155, tegningen til Hr, Steen på side 137 og det ferdige maleriet på side 132. Norges Jubileumsutstilling 1914, nummer 276 og 277, Norsk kunstnerleksikon, her er maleriene også nevnt.

145 000,-

158. ERIK WERENSKIOLD (VINGER 1855 – OSLO 1938)

«SNORRE. MAGNUS ERIKSEN SLÅR BIRKEBEINERNE PÅ REE» (SLAGET PÅ REE)

Påtegnet med blyant nede: Munch s 558 – 559

Penn og blyant på papir, 14x22,5cm

Av kunstneren i bildet signert EW og i nedre marg E. Werenskiold

Slaget på Re i Vestfold skal ha funnet sted mellom 7. og 14. januar 1177. Slaget regnes ikke mindre som et vannskille i Norgeshistorien. Det var da Birkebeinerne ble slått ned av de kongelige styrkene til Magnus Erlingsson. Tegningene til Snorre av for eksempel Erik Werenskiold og Halfdan Egedius, er kanskje noe av det som fra vår kunsthistorie, sitter dypest i den norske folkesjelen og bidrar til følelsen av en felles identitet.

Proveniens: Den svenske bokforlegger og kunstsamler Thorsten Laurin (1875 – 1954). Privat samling Oslo

36 000,-

159. CHRISTIAN WEXELSEN (Balke, Østre Toten – Kristiania 1883)

«Landskap med bjerketræer 1877»

Olje på lerret, 51x78cm. Signert n.t.h. C. Wexelsen 77. Motivet er høyst sannsynlig fra Mjøsa.

Om Christian Wexelsen vil vi faktisk påstå at han ikke har den posisjonen i nåtiden som han kanskje burde hatt, litt glemt som han er i dag. Hans beste malerier innehar egenartede kvaliteter koloristisk i form og komposisjon. Utstillingens to malerier er gode eksempler på dette.

I boken «Mindeblade» leser vi at en malerkollega av Wexelsen i «Intelligentssedler»har skrevet noen minneord om W: «Wexelsen var en arbeidsom Kunstner. Han har frembragt flere Værker, som berettiger ham til at maatte regnes til en av de dygtigste blant de Kunstnere, der har arbeidet her hjemme. Hans smilende Birkebilleder og poetiske Høifjeldslandskaber har gjort ham til en af de Populæreste Skildrere af vort Lands Natur».

I et brev av 1. desember 1877 skriver Wexelsen selv: «Jeg solgte min Bjerkeskog for 150 Spd, og saa har jeg solgt et Billede i Bergen for 50 spd., saa nu flytter vi en Stund igjen. Nu har jeg i Arbeide 3 Billeder, som jeg tænker at sende til England til Vaaren». Det er interessant å se at den norske kunsten på denne tiden holdt en kvalitet og klasse som også gjorde den til eksportartikkel.

Litteratur: Norsk kunstnerleksikon, «Mindeblade over Landskabsmaler Christian Delphin Wexelsen med Portræt og tre xylograferede Billeder efter Studier. Trykt som Manuskript» Christiania 1884

30 000,-

160. CHRISTIAN WEXELSEN

«Fra Valdres, en fjellgård ved et vann»

Olje på lerret, 39,5x60,5cm. Signert n.t.v. C. Wexelsen

Utydelig påtegnet på blindrammen: «Fra …dalen»

Et motiv som ligner utstillingens maleri med tittelen «Fra Valdres», ble utstilt på Norges Jubileumsutstilling i 1914, katalognummer 316, illustrert.

20 000,-

TOPOGRAFISKE REFERANSER PÅ NOEN BYER OG STEDER FRA KAPITLENE: PROSPEKTER, PLANSJEVERK OG KUNST

(Listen har kun med et utvalg)

Arendal: 38, 43 (Skip)

Bergen: 1, 3, 4, 47, 52, 55, 77

Bærum: 16, 17, 73, 78, 79

Drammen: 23, 29, 58, 105

Fevik, Grimstad: 71

Finnmark: 82, 85, 86, 87, 92, 97, 98, 99, 103

Fredrikstad: 56

Halden: 45

Hønefoss: 12

Kongsberg: 64

Kragerø: 22

Kristiansand: 28

Kristiansund N: 57, 62

Larvik: 26

Mandal: 46

Moss: 15, 139

Namsen: 24

Oslo (Christiania): 13, 18, 60, 63, 65, 67, 68, 72, 74, 75, 76, 80

Sarpsborg (Sarpsfossen) : 14

Skien: 19, 66

Stavanger: 20, 54

Svinesund: 21

Tromsø: 70

Trondheim: 11, 27, 69, 81

Tønsberg: 30 (Skip)

Valdres: 33, 83

Öster-Risör: 31 (Skip)

Vi markerer 200-årsjubileet for den “kunstneriske oppdagelsen” av Telemark:

Telemark: 34, 35, 36, 37, 41, 44, 48, 49, 84, 90, 100, 102, 107, 140

THE POLAR COLLECTION OF OTTO NORLAND

BOKSAMLINGEN SELGES PÅ AUKSJON HOS SD-AUCTIONS I BYGDØY ALLÉ 67 LØRDAG 31. OKTOBER 2020

I den forbindelse forbereder Galleri Bygdøy Allé ved Pål Sagen og Antikvariat Bryggen ved Fredrik Delås flere større arrangementer og salg av ulike polarrelaterte objekter. Disse vil pågå hele den foregående uken fra lørdag 23. oktober frem til auksjonsdagen parallellt med auksjonsvisningen.

Vi har gitt disse arrangementene navnet:

«OSLO POLAR WEEK 2020 »

For eiere av spesielle objekter knyttet til den internasjonale polarhistorien og som måtte vurdere salg av disse, står vi gjerne til disposisjon og kan kontaktes for råd eller veiledning.

Stor-Elvdal Hotell

EN KUNST- OG MATOPPLEVELSE MIDT I ØSTERDALEN 2480 KOPPANG

Tel.:62460455 • Epost: pal.sagen@storelvdalhotell.no

Norsk Kultursenter 3 km

Arnold Haukeland «Bølgen» 1979/80 foran hotellets fredete Barfrøstue. Syrefast stål, høyde 190cm + sokkel, signert

TUROPPLEVELSER • MATOPPLEVELSER • KUNSTOPPLEVELSER • KULTUROPPLEVELSER

NORSK KULTURSENTER AS

Norsk Kultursenter AS ble stiftet vinteren 2017 og er tett knyttet opp til Stor-Elvdal Hotell på Koppang midt i Østerdalen. Hotellanlegget ligger midt i sentrum av Koppang på 10 mål tomt og med 11 bygninger. Ni av bygningene er laftede hus fra 1600 – ca. 1850 og juvelen i kronen er «Barfrøstua» som er en av de første bygningene som ble fredet i Norge i 1923. Stor-Elvdal Hotell har rundt på anlegget en større kunstsamling og åpnet sommeren 2016 eget museum og museumsbibliotek. Hovedtyngden av kunstsamlingen skal dokumentere nasjonsbyggingen de første tiårene etter 1814, men spennet er ikke mindre enn at samlingene også inneholder hovedverk av både Arnold Haukeland og Bjarne Melgaard. Melgaards store maleri pryder veggen på «Nye Ladden Bar og Spiseri».

Norsk Kultursenter og Stor-Elvdal Hotell fikk av Vegvesenet våren 2017 brune skilt med severdighetssymbolet plassert ved både riksvei og fylkesvei. Norsk Kultursenter skal bli en aktiv aktør innenfor norsk kunst og kulturformidling og vil satse på ulike arrangementer og begivenheter innenfor de fleste områder.

Med vennlig hilsen,

Pål Sagen

Pål Sagen holder omvisning i museet i Østerdalsstua fra 1800

Harald Sohlberg «Vinternatt i Rondane» Fargelitografi signert og nummerert

Ansvar for katalogens tekster og innhold: Pål Sa
Fotograf: Morten Henden Aamot
Trykk og design: Linkgrafisk
Copyright: Galleri Bygdøy Allé

Th. Kittelsen